

ЛЬВІВ. 1930. ЧИСЛО 9

ВИХОДИТЬ РАЗ У МІСЯЦЬ

РІК ВИДАННЯ ШЕСТИЙ

Від Адміністрації

Пресу жерата є платна з гори; щоби оманути шарівни в посилці журналу, просимо є правильно вишачувати належності.

До великої кореспонденції з Редакцією і Адміністрацією просимо долучувати на відповідь 0-30 зл. поштовими значками.

В разі змінн місця побуту просимо завчасу нас про це повідомити, а на коштин змінн адреси прислати 0-50 зл. поштовими значками.

АЛЬБОМ УКРАЇНСЬКИХ ВИШИВОК

5 таблиць узорів видання „Нової Хати“.

Взори гуцульські, буковинські,
сикальські, чернігівські в добір-
- - - - - ному виконанні. - - - - -

Ціна примірника в гарній окладинці 5 зол.

Замовляти можна в адміністрації „Нової
Хати“, Ринок ч. 39 і в усіх українських
книгарнях.

Випозичальня книжок!

Випозичальня книжок!

ІЗМАРАГД

Львів, вул. Костюшка 5

Постійно поповнювана новими виданнями
українськими, польськими, німецькими росій-
ськими, англійськими і французькими

відкрита кожного дня від год. 9—19

- - - Всі шкільні лектури завжди на складі - - -

Накладом Реалізного Союзу Українських Кооператив вишов
і є в продажі

Календарець Українського Кооператора на 1930 р.

200 стор. друку, в м'якій покритій з позолоченим опра-
ціла 1-60 зол. без пересилки. Пересилка 30 сот., поручена 75
сот. При більшій замовленні відповідний опуст.

На зміст його приходять: Після кооператора, особисті дані,
скорочений календарець, постійний календар, термінар тив-
ностей на кожний день і місяць, гроші всяких держав і їх
різноманітність у зол. л., думки про добробут, таблиці до обчи-
слювання відсотків, міри та ваги та їх заміна одних на дру-
гі, поштові, телеграфічні та залізничні приписи, обчислення
обмін, про ошадність, правні приписи як: промислове пра-
во, час торгу, промисловий, оборотний та доходний пода-
ток, степпелі приписи, певніне забезпечення та забезпечення
на випадок хвороби і безробіття, блискове право та кредитові
кооперативи, вокалі, будівельні приписи, права української
мови в Польщі. Право та обов'язки кооператив, зберігання
товарів, годівні відомості зі статистики та економічної гео-
графії України. Шлях сторінки на записки.

Набувати:

Реалізний Союз Українських Кооператив, — Львів,
вул. Словацького 14, у всіх Повітових Союзах Коопе-
ратив та українських книгарнях.

ОРИГІНАЛЬНІ

КИЛИМИ Й МАКАТИ

проекти
і праці **О. О. КУЛЬЧИЦЬКИХ**

можна набути

в „НОВІЙ ХАТІ“.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР!

Макати від 25 зол. — в гору. Килими від 50 зол.

Лікарка Загального Шпиталю Др. Софія Парфанович

ордаєє в недугах жіночих і діточих від години 3—5 пополудня.

Львів, вул. Домагалічів 2. II.

Книжки й журнали надіслані до редакції:

(Просимо авторів і видавців надіслати нам свої видання для
обміну в поміщення в одній рубриці).

„Жіноча Доля“, — двотижневик, для українського
жіноцтва, Коломия, ч.ч. 27—30.

„Ženska Svet“, — місячник, Любляна (Югославія),
ч. 7, 8.

„Літературно Науковий Вістник“, місячник, Львів
1930, ч. 7, 8.

„Нові Шляхи“, — літературно-науковий, мистецький
і громадський журнал, Львів 1930, ч. 6.

„Світ дитини“, — місячник, Львів, ч. 7.

„Життя і знання“, ілюстрований місячник, Львів
1930, ч. 6, 7.

„Учительське Слово“, орган Взаємної помочі Укра-
їнського Учителства, Львів, ч. 7, 8.

„Літопис Червоної Калини“, ілюстрований журнал
історії та побуту, 1930 р., ч. 6.

„Молоде Життя“, — журнал українського пласту,
ч. 7.

„Пластовий Шлях“, — часопис проводу україн-
ського пластового уладу.

Іван І. Лучиниш: „Фахові Школи“, порадиє для
батьків та молоді. Накладом „Рідної Школи“.

А. Гарин-Михайловський: „Діточі літа Тьоми“, На-
кладом „Рідної Школи“.

НОВА ХАТА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНОЇ КУЛЬТУРИ
ВИХОДИТЬ РАЗ У МІСЯЦЬ

РІК VI.

ЛЬВІВ, ВЕРЕСЕНЬ 1930.

Ч. 9.

ЗМІСТ: Дам'ян М. Горняткевич: Роль жінки в повстанні українського народнього мистецтва. Про українську сорочку. До наших прихильниць і передплатниць. Анкета. Конгрес Жіночої Кооперативної Гілади у Відні. Емі Фройндліх, Гонора Кіффілд. *Повість Народева*; Затишна хата. Юлія Лева. Свято українського вчителства. Річні звіти. Нові книжки. Тривалість фактора шкоти. *Марсель Пресс*; Про жінок і моду. *Др. Кессл Дурдентло*; Дещо про порядок волосся. Про перакування пішвиці. Інституція редакції. Справлення пошток. До українського жіноцтва. Обмінимість порадами. Прикраси. **Ілюстрації:** Подільська писанка. Писанка з села Колодирів. Валя з пачери з Вілчу Золотому. Чоловіча сорочка з устатками. Чоловіча сорочка чумакського типу. "Стрілкова" сорочка. "Вистіжкова" сорочка. Сучасна чоловіча сорочка з мавпешкою. Емі Фройндліх, Гонора Кіффілд.

ДАМ'ЯН М. ГОРНЯТКЕВИЧ

РОЛЯ ЖІНКИ В ПОВСТАВАННІ УКРАЇНСЬКОГО НАР. МИСТЕЦТВА

(Продовження)

Другим доказом, що краще характеризує виїмкове становище жінки на Україні в ділянці релігійного культу, є старинний звичай писання великодушних яєць. Обрядова сторона цього звичаю зберегла досі дуже багато давніх елементів, які являються суто первісного релігійного світогляду, викладаного в пребагатій символіці. Одначе роль писанкарки можемо лише тоді пізнати як свід, коли розважимо ритуальне значіння йраршення писанок в узагальненнім давньої традиції.

Якщо було у віруваннях наших поганських предків символом відродження на весну сонця, а з ним і пробудження до нового життя всесвіту. Варіант тут заходиться тісна аналогія між життям писанкарки йрарування яйця для живого життя-куртки в мертвого ледяного корою для творчої сили природи. Вона символіка яйця була там бачена, що воно криє заховані життя-птиці, повеленої са-мому сонцю. Давні славянські уявлення собі життя як божого писання, який заступав справу людей перед богами. Замітно, що на Моравії в околиці Кромєріжа розкопано одну могилу в ній побіч людських черепів також кістки когута. Існує стара славянська легенда, схожа на перекази єгиптян, персів, індійців і японців, яка виводить початок цілої жоденної з яйця. По думці цієї легенди. Бог післав перед многими-многими йнами на землю курку, вона знесла яйце, а з розкошеної шкарлупки його вилупило сім рік, даючи почин усьому органічному житті. Врешті загально відома в українська казка про рій у нді каму, що крутиться на курчій пішвиці. Інший переказ (рівнож славянський) вістить, що на Івана Куцала треба принести в жертву курку, а її кістки перепохвувати. Со ними можна відчинити скляну бору, щоб-то ворота до раю.

Українське мистецтво зайнявтарнувало дуже цінний пам'ятник архайної скульптури, який відтворює зображення тогожесної релігійної жертви. А саме, на скелі в селі Бучні, ямпільського повіту, захована примітивний релієф, що представляє людину навколішках перед під-

зем, приміщенням на дереві з лівою боку скульптури. В руках людської постаті знаходиться жертвенна посудина; це картина поганського обряду, без сумніву одного з тих, що зводяться сонце через присвячену йому птицю. З грубих зарисів скелети важко пізнати, чи це чоловік, чи може й жінка, хоча ця друга можливість в цьому випадку дуже правдоподібна⁶⁾. За людиною стоїть олень, котрий виступає також як ційній знаці археологічних па-хідок зі скельських мотил і врешті має свій підтомін у те-перішніх писанкових зображеннях на Гутенханді.

Купит сонці, цього джерела світла й життя, дістається по думці проф. В. Шербаківського⁷⁾ вже в глибокій дав-нині на Україну посередню дорогою через Малу Азію. Щойно з України він поширився даліше в Європі й там прийнято його загально під кінець бронзової доби.

Знамениті сонці під видом його символу яйця було знайня відоме у старинних єгиптян, греків, римлян, давніх і новітніх персів, фінів і навіть полінезійців. Єгиптяни уявляли собі бога сонця Іста з яйцем у руці. Со-нянний культ дійшов в Єгипті до життя підчас воло-діння Аменофіса IV, котрий завів монотеїзм, називуючи почитувати виключно сонце Атон і сам прибрав імя Ех-натона ("він є любимець Атона"). Греки вірили, що світ постане з яйця, знесеного казкою-птицею Фетіхом у єгипеті Геліоса. Староримські писемостарки Ювенал, Паладій і Овідій являють нам численні явдки, що їхні ро-динки кресили яйця й уживали їх при різних обходах і забавах.

⁶⁾ Описаний релієф сильно нагадує петітські релієфи в Єгипті, де представляють такі самі сцени. На тих зображеннях виступають у характері боготварки майже все жіночій, хоча їх подібні однією і формою до спеціального образу в Бучні.

⁷⁾ В студії м. я. "Давній елементи організації українських писанок та їхнє походження".

⁸⁾ Археологічна експедиція Кернерсона найшла в 1921 р. в Тобіях плитку з малюнком яйця. Та сама опирає підкріпля в слі-дуючому році могилу Тутанхамона, зліт Ехнатона.

Почитування сонця розвинулося отже спершу на південному Сході й з того середовища перенесено його через Чорне Море на сусідню українську територію. Тутешнє автохтонне населення, осіле від неспроможних часів на своїй землі, встигло вже здавна зтворити — за-

Рис. 3. Модеста писанка

дуже продовження способностям, — власні цивілізаційні здобутки. Наші предки доповнили мізетим свої релігійні вірування новим культом, надаючи йому йскорі своєрідні прикмети. Воєвали на Україні відбувалося довгими віками інтересний процес прищеплювання й одночасно перетворення чужих культурних впливів, які тут у вибірково цінливих умовах викристалізувалися в окремі цивілізаційний центр. Мабуть зрозуміння тих дуже відрізнятих умовин наведено шведського вченого Т. Арне на адогад, що сама Україна була точкою виходу краплення писанок.

Коли однак в нас зачали виготовляти писанки, досі невідомо. Їх практичне примінення в зв'язку з Великодними Святами, вказувало би на християнське походження, але перешкодило тому обрядовий характер і орнаменталізація. Вирісним властиве уявлення писанок спеціально підчас Великодня не є переконуюче тому, що це свято припадає в хвили весняного „відродження сонця“, отже є зв'язане безпосередньо з пошпешним культом, перш усього з данною традицією¹⁹). Такі самі поганські прикмети має великодня лоза, яку етнологи ідентифікують із першою блискавкою, атрибутом Перуна. Лозою — пістить народний переказ, — можна підняти землю в скелі. Третім останком старинних вірувань є звичай обливання водою у великодний понеділок, що означувало акт відмохолодування²⁰). Ці всі дохристиянські уявлення перейшла згодом Церквою, надаючи їм прикмети власної символіки, вишпильовані з історичних подій. Таким чином писанки остали в цьому круві автент і працям, найвищих злогадів

і божественної науки важкими апаменези, яке творить зміст двох релігійних систогладів.

Писанка була головним предметом релігійного культу на Україні вже в глибокій давнині й перетворилася з цілою своєю обрядовою частиною до наших часів. Зберегла ціле багатство оригінальних прикрас і має завдяки тим прикметам дуже важне культурно-історичне значіння. Писанковий орнамент є з уваги на своє сакральне примінення безумовно найстаринній і по своїй суті найкрайній. А головним чинником, що зтворив цю вітку українського народного мистецтва в переході від ритуальних цінностей аж до побутово-артистичних, є саме наше життя²¹). Однак ролі звички не кімчилася на самому крапленні писанок, але вона доповнювала це свято весняного сонця ще й дуже інтересними значаками й віруваннями.

Через розмалювання перетворюється звичайне куряче яйце в писанку. Є це рід освячення яйця, перемінення його в справжній символ, з усіми цінностями на зразок талісмана. Основою цієї переміни є краплення, покриття шкаралухи знаками, рисунками, які зображують абстрактні уявлення. Тому нічо дивного, що наші писанкарки уважають свою роботу родом таємничої функції й відповідно підготовляються до неї. На ту ціль вибирають найкраще яйця „первісток“ себ-то тих курей, що ледви зачали нестися, відтак розтовчують кілька таких яєць у понеділок до сходу сонця і животом вимішують з крапками (Гуцульщина). При цьому важке значіння має також вода, яку іноді беруть із розтопленого снігу, стараючись принести її ранком до хати, не обертуючись нікуди, а при зустрічі з кимсьбудь не вільно тоді здоровитися й взагалі треба заховувати строгу мовчанку. Серед таких підготовальних снідусь описи технічна частина писання, властиве краплення. Писанкарка з снідома своєї

Рис. 4. Писанка зі с. Володзірки в. Дністром

місії, їй мусить вдатися її праця, бо інакше писанки не мали би основних прикмет, притягаючої сили, не стали

¹⁹) Тільки в нещасливих місцевостях пишуть рівномірні хвощі, але це рідкі випадки, а зазвичай їх розмалювання обмежується значайно до якоїсь частини яйця.

¹⁹) На півдні записали проф. В. Шербанівський, яке українське слово „Великдень“ — перший великий день на тижні, — вказує на його обрядовий — хоча в астрономічному розумінні, — характер.

²⁰) Цей звичай називають іноді Великдень „ломання“ що відносно до слова пісню — молодий.

би тим добродійним предметом у душі народних вірувань. Цілий цей процес писання задержаний ще й досі знаменитайного обряду, а в давнину мусів бути справжньою містерією. Суть цієї функції творить орнаментация, котра складається з великої кількості мотивів — здебільша, — символічного характеру. Але не всі декоративні елементи мають символічне значіння, дуже часто воні тільки риторичарика підіймається на крилах своєї фантазії й перетворює давні мотиви, або вводить власні прикраси. Тому при досліді орнаментации писанок слід вишукувати перш усього первісні елементи, бо в них є найбагатша символика, що покривається тією зі значінням самої писанки.

Цілий простір України можна поділити під оглядом писанкових і — як даліше побачимо, — вишивкових прикрас, на три зони: на півночі й південно-західних землях виступав геометричний орнамент, а в середній частині домінує рослинний. Це явище зовсім природне, бо як Полісся так і Гуцульщина з Войківщиною й Лемківщиною були через довгі віки мало доступні й завдяки тому вони задержали архаїчні мотиви. Полісся в Карпати йшововані природними умовами, не викликували довший час більшого зацікавлення, їх не могли зісунути чужі впливи й тому вони могли зберегти свої справжні етнографічні цінності. Геометричний орнамент поширюється ще частинно на Галицьке Поділля, де збереглися досі давні, дуже цікаві взори на писанках.

А саме, в південно-східній частині Галицького Поділля, що обіймає Борщівський і Заліщицький округ, красять до нинішнього дня писанки, в нічому невідібні до орнаментики сусідніх повітів. На них бачимо дивовижні — на перший погляд, — кривуляки, спіралі, поперервні різніми значками. Тієї тих писанок є зирвекля чорно. Це явище тим інтересніше, що значай крашення писанок іде в парі зі свободнішим часом, вільним від господарських занять. Але на Поділлі, де земля є незвичайно урочайна, а пручі в полі й хаті змало, той стан міг легко викликати повне занедбання обряду, як це бачимо приміром в околиці від Гусятина до Тернопільщини, бо в цій частині краю закинули сьогодні вже цілком писання великодніх яєць. Тією ганьбою причиною, що вплинула на збереження писанок у Борщівщині була духовна предикція євандишна, старинна традиція. А до яких далекіх границь сягає вона, маємо наглядний доказ на нечерних землях із Білеча Золотого. Там відкрито перед приблизно 40 роками вхід до широко розгалуженої печери, де були розкидані людські кости поруч величезної кількості давньої кераміки з епохи новішої кам'яної доби, неоліту. Вхід до цього підземелля знаходиться на полі в. Селіні, тому він спровадив із Крайової наукової експедиції для провірення терену, а всі нахідки віддав до краківської Академії Наук, при чому самих ваз набирався на два залізничні вози. І дивна річ, розмальовані прикраси на білечепських писках, є в основі зовсім подібні до сьогоднішніх подільських писанок (рис. 3—4). Той самий орнамент, прийнятий перед тисячами років, переміг у своїй оригінальній формі всі побивдені пізніших змін і жившов побіжно з цією мистецькою хуртовини. Якщо звичайно даліше, що епоха неоліту тривала від 4000—1000 перед Хр., тоді зрозуміємо ще легше значіння цієї нахідки. Порівнюючи оба візори — з розкритої кераміки й писанковий,

побачимо в них — самозрозуміло, — деякі різниці, але вони випливають лише з пізнішого розвитку форми, звичайно модифікацією того головного мотиву — спіралі, що домінує на тамошніх землях. Цей мотив укривши колір поєднання, може й перетворити навіть, сьогодні він красить символічне явище й лінія еволюції тягнеться тут безперервно. А колиж і допущено в розвитку того орнаменту якийсь пізніший елемент, то хіба тільки ці, які мають символічне значіння. Найкраще ілюструє це рис. 4, де одна

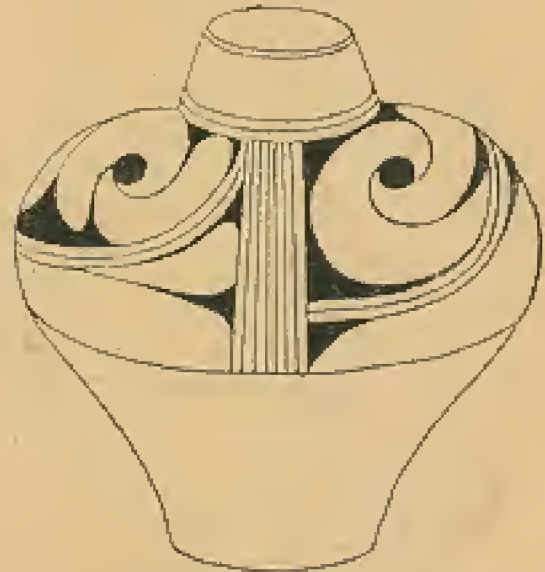
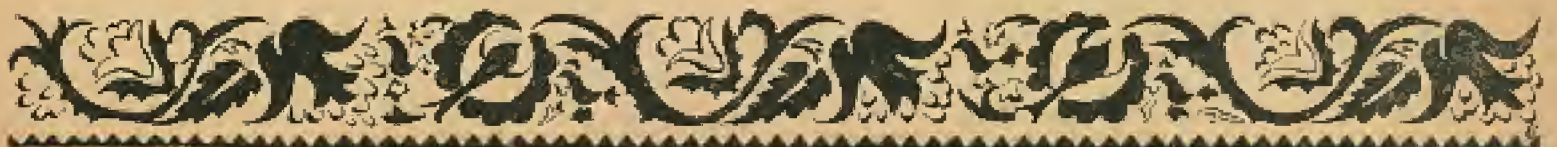

Рис. 3. Ваза з печери в Білечу Золотому

велика спіраль є перервана в середині малюю, а на закрутках біляшої додано рисунок курячих лапок. Не під речі також буде згадати, що писанка, зображена на рис. 3, входить з Канади, крашені українськими вояками з с. Синькова, Заліщицького округу. Ті вояки повинні рідний край на довго до війни, але всеж таки досі заховають давній звичай крашення писанок в їх первісному виді, зі спіралями білечепського неоліту!

На перший погляд сильно дивує цей прояв консерватизму. Але він не є випадковий. До якої міри зберігають українські селяни свою традицію, доказує слідуєча подія. За селом Ренужницями в Городищині — розкидані тамошні люди зланиа, — що тут має лежати під землею якийсь старинний „місто“, а в ньому є замок з оборонними мурами й великий майдан. Це оповідання мусів зацікавити кожного, бо селяни показували зверху на землі дуже точно, як далеко складають мурі замку, де стоїть вежа й де знаходиться майдан. Але вести археологічні розкопки лише на основі інформації селян не завжди несприятливо і тому цю справу ніхто спеціально не інтересувався. Аж вибухла війна й стрільня заступили лопату дослідника. В одному місці, де селяни вказували на сліди засинаних мурів, припавлі цюорали землю й там показався справді мур старого українського городища! Оповідання цілих поколінь ні в чому не змінило точного локального означення, хоча інших доказів не було!

Але вернім до нашої орнаментики в зв'язку з творчістю українського жіноцтва.

ПРО УКРАЇНСЬКУ СОРОЧКУ

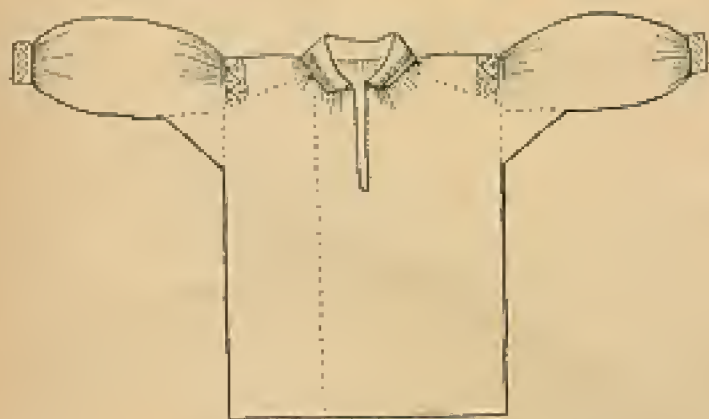
Народною мовою почали в нас дослідники цікавитись досить пізно. В той час коли вже довгі роки збирали та записували народні пісні й звичаї, зродилося щойно зацікавлення і народнім одягом і то саме в перехідний мент, коли питоме й своєрідне збирання почало в дечому занепадати під натиском промисловості. З початку тодішня увага звернена була переважно на орнамент одягу; збирались окремі одіоділені частини та вирізувались з цілих річей, а решта відкидалась. Таким чином пропало для нас багато цікавих подробиць у відношенні крою речі, зокрема сорочки.

Коли розглянутись у сучасних народніх сорочках, зустрічаємо кілька відмінних типів. Тут проявились різні впливи, різний час повстання та еволюції по собі кількох епох, живаних у сучасності. Треба розставити ці типи відповідно, щоби уявити собі як евід розвиток української чоловічої сорочки.

У розвитку крою та орнаментативної чоловічої сорочки пережиди подібні пережиди як і жіночі. І досі чоловічі сорочки в даній місцевості від жіночих по крою мало відрізняються.

На Полтавщині шийються чоловічі сорочки досить довгі, до 90 см задовжки. Три рівні шматки полотна зшиваються пругом до пруга через верх домішніми шитками. А шитому таким чином станку роблять по цілому в довжину розріз падухи приблизно 25—30 см і підрублюють рубцем на верх. Далі розрізають шматок полотна ширшою в 25 см на двох надокі. Ці два прямокутники зшиваються „установками“ й пришиваються угорі до станка, як наплечники. Сорочки збираються дуже туго біля вирізу, а комір цілком прилегла до ший. Його роблять з рівного, зложеного двох шматків полотна і залежно від ширшини полотна буває він стоячий або відложистий. Краєм викінчений вишивкою й „дубиним“. Зависується на переді стяжкою, яку протягається через прорізні петлі. Дуда при рукавах широкі на 4 см, але рукави бувають і без дуд, рівні, не збирані.

Цей тип чоловічої сорочки має декілька відмін. „Стрілковою“ сорочка подібнається ще й досі на Харківщині, а відмінність її полягає в тім, що на раменах не зшиваються ці половини станку зложім, а в подоліште місце беташляється гострий куток або „стрілища“ (старовинна укр. назва гострого кута). Все це покривається смугою

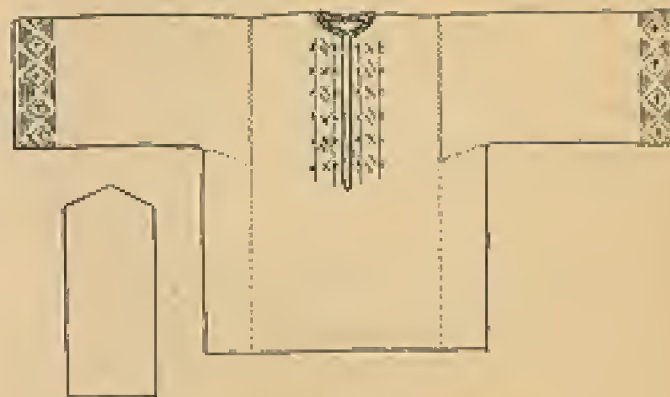
Чоловіча сорочка в стрілкової та стрілища

полотна 5 см заширошки, пришитого вистігом (шиття взад голки, подібне до стейпівки). Інших різниць в крою або шиття немає.

Друга відміна „застіжкова“ сорочка, має вузку плечову вишивку смугу й одіоділяється вистігом „з перестіжком“, тобто вистіг чергується з позашитим місцем (на 1 см

приблизно). Рукави раніш носили широкі з дудами, тепер уже шийють їх косими, вважаючи, що це „челуриїне“. Подібні сорочки трапляються в Заславському повіті на Волині а також і на Слобожанщині. Збори біля коміра не такі вже туго, тому що збори розділяються вже й на рамена по обох боках наплечної смуги.

Старинний тип полтавської сорочки, званий „чумацькою“ а коло Дніпрових порогів „лоцманською“ майже

Чоловіча сорочка чумацького типу

зшивався з ушитку. Це довга (100 см) сорочка; станок шийється з „бочками“, зробленими з розрізаного по половині шматка полотна, рівної ширини, як угорі так і внизу. Рукави зшиваються з різних шматків полотна, згорнутого впоперек і здилюють зі станком особливим мереживом.

Розріз падухи часто досягає 40 см, скріплюється ажурним швом, так як і рукави зі станком. Виріз для коміра вирізується кругло, на переді трохи нижче. Вузький (1 см) комірець зі зложеного в двох полотна обхоплює збори сорочки. Завжди буває вишитий тугою узором. На кінцях його знаходяться прорізні петлі для стрічки.

Але й чумацька сорочка має подекуди відмінний тип. Рукави збираються з дуди, або під пахами вишиваються „підолішками“, рівні шматки полотна так, що кінці їх свивають на груди й на спину. Але й ці варіанти, як і загальні чумацька сорочка, майже зникли на Україні.

Лоцманські сорочки відзначаються ще палто широкими рукавами. Лоцмани полюють не тим, що при переправі через пороги їм легко знакувати, махаючи рукавами, немов прапором, або під час небезпеки, коли доводиться лігти в воду, легше й скоріше зняти одяг. Полягає це й просто в тім, що широкими рукавами вітер провіває, заводячи при цьому слова лоцманської пісні: „Вітер віє, повіває, молодого лоцманька та й прохолодиляє“.

Важкою пам'яткою старовинного одягу та цінним матеріалом для його дослідження знається сорочка, в якій покарано на смерть В. Кочубей. Чумацького чи лоцманського типу, шита вола з тонкої білої шовкової кисії, з грубшими шовковими смугами коло країв. Широкі рукави зшиті з двох полотен, а їхні шовкові пруги сходяться тут до буни й творять прикрасу сорочки. Пережиди ця сорочка в диканський кананці, а в 1919 р. передана її Полтавському музею. З цього типу чумацької сорочки виводиться також сучасна чоловіча сорочка з машинною, поширена в східній частині Волинської України. Вона творить ступінь в переході до міського типу одягу, тому що ці сорочки носять уже й до піджака й до камізелки. Часто дебирають для машинки, дудів, та коміра тонкого кунячого полотна, тоді коли ціла сорочка полотняна. Станок цієї сорочки в з пережнутого рівного шматка полотна, до якого зшиваються шматки (бочки)

в формі рівнобічного трикутника, що своєю верховиною входить у рукави, замінюючи таким чином ластівку.

Розріз робиться з боку або на плечі. Манишка, розмірів 33/17 см, пришивається на грудях. Рукави здебільшого косі, тому що різні рукави викладаються однаково відстанню та недостатці смаку. Про їх замикають, що лише подотенні ялинки-цигалі тримаються їх до цього часу. Головною причиною появи косих рукавів є мабуть припосіблення до місцевої форми верхнього одягу камізаляк та піджаків.

Окремий тип чоловічих сорочок це старовинна сорочка бойківська, про яку згадує Хв. Вовк¹⁾. Коротка бойківська сорочка, яка не сягала до пояса (звідки й назва бойків — жовтоцераки) збереглася і поки що дуже розповсюджена на Закарпатті. Лемківська сорочка відзначається великою кількістю зборів кругом ший та розрізом на середину, як звичайно, а ззаду на спині.

На Поділлі носять сорочки без уставок з невеликими розрізом пазахів та порівняючи високим стоячим коміром.

Чоловічі сорочки Волині мають великі викладані коміри. Довгі на 100 см, прикрашені вставками та широкими дудами.

На Буковині переважають чоловічі сорочки без уставок, але з підточками. Довжина стану дорівнює 50—60 см; застібана довжиною з підточкою 100—130 см. Розріз пазахів невеличкий, комір не ширший 27 см. Підточка робиться подібно до жіночої, в три ціпки й ці сорочки носяться завжди поверх штанів; місце ялинки стискає з підточкою закріплює широкий реміньний пояс.

Що торкається дитячих сорочок, то для дітей молодшого віку рідко коли шивуть з нового матеріалу, здебільшого вибирають цілі місця зі зношених сорочок дорослих і шивуть, як то вказує „на живу нитку“; для дорослих дітей не розрізняють чоловічої сорочки від жіночої.

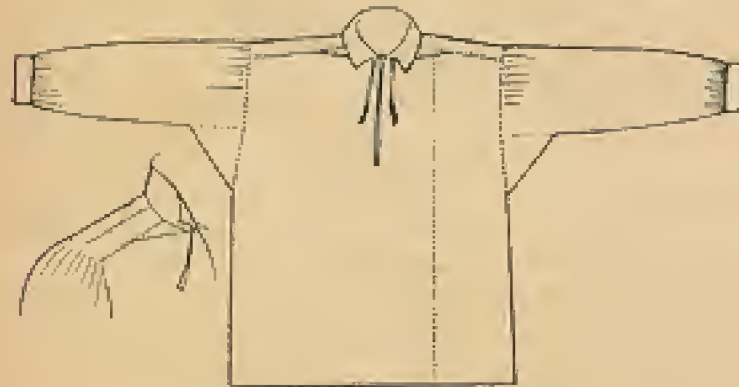
На основі сказаного можна установити в нас три головні типи чоловічої сорочки з деякими відмінностями:

1. Тип з уставками й зборами, який охоплює Лисобережжя та близькі відміни стріжкової й вистіжкової сорочки, далі й сорочки лемків.

2. Тип без уставок з бочинами, до якого належать чумацькі, леманські сорочки, сорочки з манишками і змішані з видовженими комірами й дудами.

3. Старовинні короткі сорочки бойків та закарпатських українців.

Перший тип чоловічих сорочок визнаний дослідниками як старословинський, відомий по всій Укра-

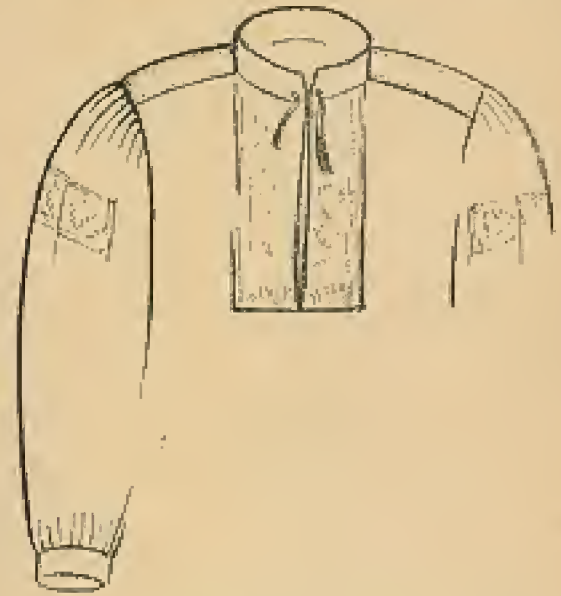

„Стріжкова“ чоловіча сорочка

їні. Сорочки палицьких та буковинських гуцулів є того самого покрою. Другий тип поетав теж дуже давній і причиною його постання могла бути не лише ширша полотна, як то припускає Хв. Вовк, але також білизна

або менша товстість його. Сорочку цього типу можна зшити і з вузького полотна в 4 ціпки (порізати сорочку Кочубей) і тим зшити зборів круг ший, що надто незручні при грубому полотні.

Перший тип чоловічих сорочок по крою збігав не відрізняється від жіночих, крім довжини. По деяких місцях

„Вистіжкова“ сорочка

востях Надзінні чоловічі сорочки цього типу давнини були досить довгі, сягали за коліна. Це свідчить за те, що за старих часів вони не відрізнялися і довжиною: хибі тільки розміром. Цікаву відмінку за довгі чоловічі сорочки мавмо в промові Івана Мазепи 1689 р.: „За часів Явигимонта першого добре було жити, хоч і не мали такої одягу а дехто й без штанів гуляв, за те сорочки були до кісточ“... Довга чоловіча сорочка, як пережиток збереглася в весільних обрядах. Молода кліче до себе подруг і вони шивуть у неї сорочки для молодого, а для батька його довгу до колін, широкую сорочку, яку він на другий день весілля надягає зверху на кофух.

Другий тип чоловічої сорочки має багато спільного з жіночими сорочками Галичини. Ті самі бокові клітки, що йдуть з обох боків головної частини стайка. З обох боків стайка пришивається рівні прями рукави.

У сорочках правобережного типу збори круг коміра скріплюються нитками в кілька рядів, що утворює відр, який собою тримає збори кругом ший як комір; при існуванні коміра не має оправдання, являється пережитком. Ця обставина вказує на те, що комір є пізнішою частиною сорочки, а в давнину скріплювалося виріз біля ший зборами в кілька рядів. Краї безкомірних сорочок обмітуються одним з старовинних швів — обмітною.

Рукав, як і комір, з'явився пізніше. За це свідчать зображення варварів на пам'ятнику в Адамкаві, де вони представлені в сорочках зі зборами біля ший, але без рукавів. У давнину не збирали рукави знизу зборами чи дудами. Але й дуда в вигляді вузького рубця, подібного до коміра а також у вигляді вишитого досить широкого манжета є пізніе явище в порівнянні зі зборами, зібраними в кілька рядів не нитку, трохи відступивши від країв. Цей спосіб збирання „оборочкою“, дуже подібний до збирання сорочки біля ший, широко розповсюджений на Правобережжі, а безумовно раніше ставив, що поширювалася дуда.

Широкі рукави леманських сорочок придержувались мабуть в случаю потреби мотузками чи стяжками. Про це свідчать деякі портрети козака Мамзи, який здебільшого малюється в сорочках без верхнього одягу. На

¹⁾ Хв. Вовк, Український народ в его прошлом і настоящем.

рукавах деяких сорочок Лівобережжя дуди не звиваються кінцями й мають на кожному кінці по петельці, а інших іноді бувають привязані мотузочки. Очевидно це є пережиток якихсь способів прив'язування широких рукавів сорочки, втім разі, коли вони не збирались.

Модернізація чоловічих сорочок (де адебілішого в напрямку сучасних сорочок європейського крою). Це дозволяє нам незвичайно поширений тип сорочки з манжиком. Старі типи досить швидко зникають, особливо там, де промисловість змусила втратити свої форми селянського життя. І тому сорочки першішого сільськогосподарського типу, з устілками, стрілками та вистіжковими стрічками вже лише далеко від промислових осередків, лондонська ж форма сорочки майже зникла.

На основі статті В. Білецької „Українські сорочки, їх типи, еволюція й орнаменталізація“, поміщеній у XXI—XXII томі матеріалів до етнології й антропології Наук. Т-ва ім. Шевченка.

Клімів власність Наук. Т-ва ім. Шевченка

ДО НАШИХ ПРИХИЛЬНИЦЬ І ПЕРЕДПЛАТНИЦЬ

Сучасна чоловіча сорочка з манжиком

В попередньому числі „Н. Х.“ закінчили ми анкету відносно жіночої народної одягу. В цьому числі розпочинаємо нову частину анкети в справі народної пошії, а саме чоловічої одягу.

В новинному короткому огляді типів чоловічих сорочок можна знайти всі можливі у нас відміни чоловічої сорочки. Коли прочитати його уважно і приглянутися малюнкам, легко можна тоді установити тип свого села й подати нам його характеристичні прикмети, які міститимуться в питаннях анкети.

Прохаймо всіх, що досі подавали нам свої відомлення, встановитись над чоловічою одягою свого села й відповісти на питання, поміщені нижче.

АНКЕТА

ЧОЛОВІЧА СОРОЧКА

1. Матеріал а) чи самі придуть і тчуть?
2. З яких частин складається сорочка і як вони називаються?
3. Чим різняться будовна сорочка від підільної (прикраси, матеріал)?
4. Чи сорочку вишиває жінка свого чоловікові, чи віддає другим вишивати?
5. Чим відрізняються сорочки призначені для обряду (весілля, похоронів)?
6. Як пошії або заборони зв'язані з шиттям або пошиванням?
7. Доки сягає сорочка, до пояса, вище, чи нижче колін?
8. Чи горішня й долина частина сорочки з одного куска полотна, чи злучена в пошії?
9. Чи шийка тепер так як давній і в чім полягає різниця (вріз, матеріал)?

Станок

10. Який є крій станку (з бічними клинами, зібрано біля ший, з двох ширин полотна, з трьох ширин полотна)?
11. Яким швом зшиті полотнища станку?
12. Як розміщена вишивка (мережка) на станку?
13. Як закінчується сорочка біля ший (збирки, обмітка, комір)?
14. Чим звивається на переді або спиняється?
15. Довжина й викривлення вухи?
16. Як вибілений приліз сорочки, вишивкою, мережкою чи неперикрашений?
17. Як заширока прикраса на придолі?

Рукави

18. Подати всі назви частин рукава.
19. Розмір рукава, ширина й довжина в цм.
20. Чим закінчується рукав (отворений, зібраний, або дудя)?

21. Яким швом рукав пришитий до пахи і зшитий у вдовж?
22. Де розміщена вишивка або мережка на рукаві (устилки, дудя) і яка за широкі?
23. Спосіб виконання вишивки (назва стібку і твору)?
24. Чи переважає орнамент рослинний чи геометричний, та в яких кольорах?
25. Якими нитками вишивають і як їх називають у селі?
26. Чим різняться сорочки старших чоловіків від парубочих?
27. Чи вишивають тепер як і давній і в чім полягає різниця?

Комір і дудя

28. Ширина коміра в цм (стоячий, вилежливий)?
29. Яким способом пришитий комір до станку (способ, назва стібку) і як прикрашений?
30. Чи відрізняється від інших узорів на сорочці?
31. Ширина дудів в цм.
32. Яким способом пришиті дуди до рукавів (способ, назва стібку) і як прикрашений?
33. Чи відрізняється від інших узорів на сорочці?

Штапи

34. Подати назви, узивані в селі.
35. Матеріал, з якого шють штапи (полотно, домашнє сукно, куніє сукно)?
36. Крій штапів (розширюється, звужується, ширина в цм)?
37. Чим їх прикрашають (рисовані, з мережкою вишвом, вишивкою)?

КОНГРЕС ЖІНОЧОЇ КООПЕРАТИВНОЇ ГІЛЬДИ У ВІДНІ

Жіноча Кооперативна Гільда, це офіційна назва Союзу жінок-кооператорок, якого осідлом є Лондон. Жіночі товариства, яких метою й завданнями є поширення кооперативної ідеї можуть стати членами Союзу. Цей об'єднує Союз багато державних і ніяких недержавних народів (Ірандія).

З'їзд цього об'єднання жінок-кооператорок відбувається щорічно три рази. Звичайно часом і місцем погоджується він із з'їздом Міжнародного Кооперативного Союзу, для кращого виконання всіх сторінок кооперативної практики. При Кооперативному Союзі відбуваються кооперативні курси, жінок-кооператорок мають нагоду слідувати за досягненнями загального кооперативного руху або й навпаки, члени Міжнародного Кооперативного Союзу можуть переконатись о поширенні кооперативі серед жіноцтва.

Цього року місцем конгресу був Відень, надрунавався столиця, в якій кооператив досягнула великих здобутків. Тут і живе президентка Жіночої Кооперативної Гільди. Емі Фройндліх (Freundlich).

Для 24 серпня ц. р. відбулося святочне відкриття конгресу у великій залі Konzerthaus-у; на естраді прибраній зеленню, засів Відня Гільди, зложений з представниць різних народів. Сиди заповнена делегатами та гістьми, загрозили звуки різномовних мов та які забили в одне незрозуміле гудіння. Президентка відкриває з'їзд і жіночий хор двох віденських діляниць починає співати міжнародній материній гимн, якого текст із нотами розданий між публіку.

Слідують привітання послами Амалії Вайдль від австрійської делегації, а дри Таннера від Міжнародного Кооперативного Союзу. Президентка ц. Емі Фройндліх промовляє іменем Відня Гільди. Згадує поширення діяльності протягом останніх трьох літ, та згадує про нові знайдення в Фінляндії та Балканом, Підкреслює важливість кмілого виховання купуючої жінки. Жінка, каже вона, вступила в найменший клітині господарського устрою — домашньому господарстві й тому їй прованці, весь ринок намагається йти їй на зустріч з цьому напрямку. Сила жінки, це її спромога накупити, тому що сімдесят відсотків усіх купуючих це — жінки. Цєю силою може жінка скористуватись для досягнення кращого майбутнього.

Далі торкається бесіди важного питання днювання порядку з'їзду, а саме: борби з війною. Вказує на обставину, що в місті, в якому відбувається конгрес, згоріло 150000 шкільних книжок, в яких оспівувано війну, щоб виховувати австрійських дітей далеко від впливу воєнного духа.

Слідують звіти поодиноких Гільд, австрійської, бельгійської, чехословацької і т. д. По короткій дебаті прийнято звіт Управлі більшістю голосів.

Перший із рефератів відчитала ц. Гардстаф, голова нинішньої Гільди на тему „Права жінки в кооперативі“. Її кореспонденткою була польська др. Марія Ореллі. Дискусія над цими рефератами протягувалась аж до слідуючого дня. Замітною являється обставина що бельгійська та швейцарська делегація підносили виступи переміни цивільного закону, який у романських краях ставляє заможну жінку в крайню залежність положення від чоловіка. Озивались голоси й за більшою участю жінок в у справах та надвірних радах кооператива, яка досі не стоїть у ніякому відношенні до скількості організованих членок. Всі ці обставини узагальнено в резолюції, яку прийнято більшістю голосів.

Другий реферат на тему „Майбутня матір“ викликав велике зацікавлення присутніх. Промовила ц. Нечаскова, голова чехословацької Гільди а кореспонденткою була ц. Вутчаова, відпоручниця СРСР. Питання чи матір в майбутності приречена буде родинному життю, чи заробляючи, віддаватиме дитину в притулок, викликало жовну дискусію. Австрійській делегати ставляли за примір суспільну оірку міста Відня, яка наглядно показує як тут розв'язано це питання. В дискусії забирала голос і відпоручниця Союзу Українок у Львові ц. Олена Шенарович, вказуючи на недовільність виховання дитини поза домом, коли шкільна система в період її доросту й може відлучити дитину від своїх батьків, від свого народу. Дискусія не довела до ніякого вислідку. Це складне питання рішєно передати для дальшого розслідування Управлі Гільди.

Слідуюча точка порядку днювання, а саме: Борба проти війни! найшла рівнож живий відгук серед присутніх. Замітною була промова ц. Барті, секретарки англійської Гільди, яка вказала на суть протинвоєнної акції. Тут не треба згадувати уявля, говорива вона, на цифри розбурхання, а на те щоб засівати мир в серцях та умах людей і це головне завдання жінки. З'їзд прийняв резолюцію, якою го-

ЕМІ ФРОЙНДЛІХ

президентка Міжнародної Кооперативної Гільди

ловим уступом в освідомлення жіночих мас в борбі проти війни

На цьому закінчено з'їзд. Цікаво цікавих картин нерухнувшись перед очима, які свідчать про активну участь жінки в економічному житті.

Високий рівень дискусії та культура зрівноваженість провду забезпечили спокійний хід наради.

На жаль короткий час перебуту з'їзду (два дні) не дав змоги вирішити складних питань, які хвилюють сучасне жіноцтво а задля обмеженого часу промов (3, 5 і 10 хвилин) не могли бесідиці розвинути як слід своїх поглядів. Пасується думка чи не краще було би підготувати та оприлюдити чергові завдання в окремих комісіях, які працювали би протягом з'їзду.

Л. Б.

ЕМІ ФРОЙНДЛІХ

П. Емі Фройндліх, президентка Жіночої Кооперативної Гільди в Гільді це одна з визначних жінок сучасної Австрії. Її працї адібівости та по-визначній поєднана громадській праці висловили її на передове місце в жіночому рухові Австрії, а в політичному житті Австрії зокрема. Замітно в її праці те, що вона, займаючись питаннями жінок в економічному житті як самостійний свідомий чинник, стремить до організації жінок на економічному полі. Вже в 1912 році вона приєднує з кількома визначними жінками до заснування Жіночої Кооперативної Гільди в Австрії, організації яка має за завдання притягнути жінок до участі в кооперативній роботі. З початком війни вона займає посаду директора в державній центральній установі (Staatliches Knäbberamt) і веде цю відділ п'ять літ. Її великі практичні відомості, спонукали австрійське правління запропити її до складу австрійської делегації на світову господарську нараду в Женеві 1927 року, де вона взяла участь як *одинока* жінка. Її успішна праця перемогла різноманітні замітні досягнення. В останньому часі організувала кілька питань в ділянці кооперації і цій формі економічного руху пристачує вона дуже багато уваги, вважаючи її найкращою дорогою до вдрощання економічної рівності між виробником і споживачем. Під її редакцією виходить кооперативний жіночий часопис „Für Hausfrau und Heim“, який призначається всім членам, організованим в кооперативах. Це практичний, часопис-домашнього господарства в якому окрім господарських справ та питань в ділянці сімей та спорту уділяється багато місця справам кооперативної практики, намагаючись зацікавити та притягнути жіноцтво до активної участі в кооперації.

ГОНОРА ЕНФІЛЬД

Генеральна секретарка Міжнародної Жіночої Гільди, п. Гонора Енфільд (Honora Enfield), це відома поетеса в англійських економічних кругах. Перед війною працювала вона в жіночій „Trade-Union“, де розслідувала умовини праці та висоту заробітку жінок-робітниць, пра-

цюючи у домашньому промислі (мережера, лабавни, тисання). Згодом починає вона цікавитись кооперативною, намагаючись організувати жінок-виробниць в домашньому промислі в кооперативній формі. Від 1917 р. бере активну участь у кооперативному рухові Англії й довгий час пра-

ГОНОРА ЕНФІЛЬД

секретарка міжнародної Кооперативної Гільди

цює як секретарка англійської Жіночої Кооперативної Гільди. Коли в 1921 р. заснувалися Міжнародна Кооперативна Жіноча Гільда довірено їй уряд секретарки цієї організації, який вона зносить до тепер. Як висказ довіри до її праці та заслуг вибрав її щорічний З'їзд жінок-кооператорок поновно секретаркою на найближчих три роки.

НАТАЛІЯ КОРОЛЕВА

ЗАТИШНА ХАТИНА

В нашім тяжкій долі, коли кожного з нас дорожче життя вижити: з хати на заробітки та на пошуки чогось „на зуб“, — втомлений і роздратований людині буває важко повернутися ввечері до милого й затишного „дому“. Прийдіть на випочивок і заспокоєння туля, де кожна річ формою, кольором, вишуканістю і пошуканням відповілає намішуванню, де все творить, нехай і найпростіше, але мило гармонією. По клонітному гоцу робочого дня просто ліком на душу в отой привільний, прийнятний, дозволивмо до того прихильний уміт засидного життя, наповненого тим, що німіть звути словом „gemütlich“ і для того в нашій мові навіть ще немає сталого і зручного слова.

Дбати про утворення й захочання тієї хатини привільності фактично належить до обов'язків жінки-гомодини, що в той час, коли чоловік гонить за заробітком, перебуває вдома, і не тільки тому, що кожна жінка, котра пошукається привіллям свого чоловіка, дбаючи про його спокій і задоволення, але саме тому, що вона багато часу перебуває вдома, і з мотилів цілком самозабавних, жінчина стремить до досягнення можливими їй засобами як найбільшої привільності свого життя. Як стремить кожне со-

творіння заспокоїти свій голод чи спрагу, так само людина цивільна стремить до заспокоєння її своїм потреби в естетичному відпочинку, серед обстановки, котра б „дулилася“ приязню до нас і своїм теплом розм'якувала розсмакувану делікатними клопотами душу.

Багато є на це способів. Одних найпростіший — зовсім не той, що в його найчастіше користають: купівля готових річей. Дарма, що промисловість, особливо — сільськогосподарська, намагається яти назустріч тим, хто бажає затишку, — далеко не кожна господиня, навіть з тих (а — може — найбільше з тих), що розпоряджаються великими різними коштами й радо витрачаються на влаштування привільного життя, — багато з тих не вміє використати безукітних виробів хатнього устаткування. Бо, як це не дивно, затишне життя знаходимо частіше у хатах бідніших людей, як у багатих. Одна з тайн привільності життя полягає в тім, щоб не надумувати виробів шаблонних, магазин, фабричних. Найбільший же вирок затишності — це набування фабричних виробів у роздріб, не колекціями чи гарнітурами, а окремими річима, котрі чомусь нам сягають враз сподобались. Це

— найповніший спосіб витягти зі свого помешкання всю затишність і перетворити його в „музей несмаку“¹⁾.

У людей небагатих, але переважно тих, що з діда-прадіда живуть в тому самому житлі, найчастіше подібному затишності, дарма, що в такому житлі нема нічого виняткового, нічого винуканого, екстравагантного, блискучого, дорогого. Збір найпростіших предметів, але ж дібраних людьми зі смаком, розставлених умілою рукою, котра старанно шукала гармонії ліній і тонів, часто дає такий мелодійний образ, ніби всі ті простісенькі річі співають тихої, милої мови ще з дитинства, колискової пісні.

Напевне неодна з читачок, що відчуває приємність житла, спинаючись зачарована, потрапила випадково в таке помешкання. Неодна широким приміщенням здикувалася при такій нагоді говоривши скромній господині:

— Як же у вас затишно!... Здається, не пішла б звідси!..

Та ж можливо, що не одна також і не знайшла відповідей, що — власне — її тут привабляло, в чім криються чари тієї нецінної, простої обстановки, що так наповняє теплою і затишном?

Оглядаючись на розміри нашого часопису, мусимо говорити коротко. То ж — одна з таємниць приємності житла полягає всемірне, у характері предметів устаткування, що наповнюють наше помешкання. Головною умовою є, щоб вони були „не чужі“, а давно знайомі, рідні нашій душі. Одного разу на виставі сподобався мені чудової роботи різьблений, готичний, німецький кабінет з чорного дуба. Я купила ті меблі; однак, коли треба було мені написати, навіть трохи важливого листа, мусіла переходити до будюару: на тих „чужих“ політесеньких фотелях являла почувала себе пригнобленою, обв'язаною, з нерухливими думками. Ото ж — характер обстановки, до якого ми привикли з дитинства, або — ще далі: в тій чи іншій мірі на ці об'єкти в нас найближчим оточенням нашій душі.

Другою причиною приємності — згадана вже вище гармонія, тоб то привнесілення одної річі до другої в їхньому зборі. Який несмак вистати, як це тепер часто роблять, просто англійські чи фінські меблі з ручними орієнтальними килимами та ренесансовою порцелявою! Або ж — просто жак дивитись на самбусові столики та стільчики, поставлені на старовинний український килим, над яким висить олеографія в красках — копія відомого образу (перенаяю — „Острів мертвих“ Бекліна)! Такі сполучки „кричать так розпучливо“, що з наповнених ними помешкань завжди втікає всяка тінь спокою. Взагалі найбільшою безвизаністю вважають окремі річчї різних стилів та великого споку в ціні: навряд чи хтось додумається приставити до неіраціонального кухонного стола так званий Вольтерів фотель чи ультра-модерне, кубістичне сидало. Хата з мішаним устаткуванням завжди падає собою крамлинною староречиння.

Затишна, приємна хатина ніяк не вимагає того перебільшеного „порядку“, коли всі стільці стоять, виникомані, мов юльки на муштрі, коли у всякому в повня, на сантиметри вимірювана симетрія і т. д. Навпаки, певний, але нависений безлад, мистецька симетрія роблять хатину оживленою, не закам'янілою, творять атмосферу сподівання, що тут ви знайдете мисль прийняття й веселу думку. Лише, як завжди в мистецтві, господня наперед мусить відчувати композицію, причепурити дібеність, мовляв, „відмалювати“ чи трохи прифальшувати природність. Кінцута немов випадково, з поспіху квітчаста хустка на спинку стільця дає далеко більш краси, як та ж хустка, чепурно прикрита цвяшками на стіні, дарма, що в першій

позиції, може й прекрасного її взору майже не видно. Бо ж фактичне житло не може мати нічого спільного з виставкою чи крамничною витривістю, і в ньому мусить бути ви-похв'яті ужиткові річчї. Очевидно, що в брудній хаті тяжко сподіватись приємності. В неприбраному, запорошеному, неохайному, науками помережаному житлі не відчуєте аризмного затишку: вас незлічно тягтиме геть, на свіже повітря. Однак й надуживання надмірної, „личеної“ тілени обстановки (модерне замикання в пахви всього устаткування!) так само не падає приємності житлу. В таких хатах і мухам нудно.

Позначаючи багато інших моментів, вважаю, однак, за найкращу прикмету приємності житла — вміння надати своєму помешканню такий вигляд, ніби в ньому вже прожило кілька поколінь ваших родичів та свояків. Коли пощастить вам утворити отой кольорит так званої контюїїти (тагаєсти) життя даної родини, бодай і штучно, тоді ви враз досягнете того, що ні самі, ні вашим гостям ніколи не видаватиметься ваше житло холодним.

Досягти ж цього легше, як може кому здатись з першого погляду. Найсамперед треба мати готову думку. Потім — уважно простудіювати кожну річ, котру зносите в хату. Треба кожній знайти її власне місце: одній — на показі, іншій у завіску. Нарешті, поповнивши комплект річчї бодай і бутяфорськими, але такими, які мотан б бути у ваших попередників, тоб то річчями старовинними. Взагалі в старовині більше чару, як гадає сучасне людство, що навішпереди гоняться за модерним. Бо ж модерність — здебільшого — це неоформлене нукання, тим часом, як старовина — викінчена досконалість. Тому то ніколи модерний мистецький твір не був оцінений так, як твір часів старих, хоч, об'єктивно кажучи, модерний може бути, порівнюючи, й вищим у своєму мистецтві. Бо такий вже порядок у світі, що Мани та Лари освячують характер фамілії, а Целати лише доповнюють її нолими рисами, а котрих далеко не всі зазнають освічення й пошани від прийдешніх.

Українська хатина познимо старовинних стилізованих меблів, помимо не всім приступних різьблених еволотів під стелею, або витончених архітектурних форм дверей, вікон і т. д., — може враз стати приємною, затишною, мовляв — „давнішою“, через національні наші килими, ручні гобелени-вишиванки, мерехтжжї, ганти. Це затишнішою стане вождя хатина (не говоримо тут про кухню), коли до її устаткування додати книжок, з відповідними меблями для них. Де нема в житлі книжок — там не вітає дух розуму! Стіни конечно вимагають образів. Найліпше оригінали, або принаймні — гравюри та дереворити, нарешті — мистецькі світлини. Але найліпше устаткування можна зіснувати кількома шаблонунами олеографіями, або — борони Боже! — групою подітових листінок! З олео-друків можуть сприяти приємності помешкання лише ті, що мають характер раритетів або підкреслюють якусь ідею життя власника помешкання.

Воюгом приємності домашньої обстановки є всяка машинерія: грамофони з величезними трубами, шкательні чи рахувальні машини, навіть машинки до шиття, коли їх виставлено на показному місці. Технічні удосконалення й так знають вже лізуть нам в очі в нинішнім житті та являються моральним батою, що немовно гонить нас вперед без розмислу й передумки. То ж зрозуміло, не сміє жого цього бути там, де людина глядить собі відпочинку й короткого спокою.

За те — як найбільше квітів, кятиць, листатих рослин (тільки, щоб не були сірі під порошу та заткані парутинною!) а звинку — так званих „Макартовецьких букетів“ — з сухих квіток та рослин. В ідолі на креденсі чи полічці — чудовий фармою, барвою й безерунками звичайнісенький тарбуз, громадка червоних яблук у мальованій

(Продовження на 18 стор.)

¹⁾ Для розвитку суспільного смаку було б потрібним утворити „музей несмаку“, котрий більше навчав би громадянство смаку, як музей мистецтв.

Осінні новини

Менше липень і серпень, місяці радості і свободи. Радості для очей, що подивлялися красу природи у розцвіті, свободи для душі і тіла, що разом зі своїми найдорожчими уживали по цілорічних турботах заслуженого відпочинку.

У літні жінки у своїх легких, ясних уборах розцвітаються як квітки різнобарвних цвітів під лучами сонця. Здавалося, що у гарячі літа усі відпочивають і тішаються життям серед природи — та ні — «мода» працює. Цвітіння розцвітаються — є улітні гуди. Фабриканти приготували нові тканини, крихітні відбукують нові крої і поєднують осінню моду.

В осінньому сезоні бачимо спортивне абрання до ходу і ентузіазм французькі моделісти.

Спортивні сукні, костюми і плащі шийють з вовни перетканної у різнобарвні нитки (Tweed, Haggard, Jersey) переважно чорно-білі і бронзово-беж. Однак у спортивних убраннях є різко зазначений, діл спіднички чи плаща пошкряпаний складками або легкого ентузіазму зовсім. Довжина того типу убрання сягає від 5 до 10 см поза коліна. Дуже модні є спіднички і блузи. Однак спіднички є у ділянці пасі а блузи все влучає під спідничку. Блузи переважно спортивні, але всякого рода жабо і вишивання при шиї надають спортивному кроєві легкості і жіночості.

На віллі модисти наймоднішим матеріалом є оксаміт. Модний оксаміт гладкий, шовковий, шовковий як вода у світлі місяця, імітуючий гладку шерсть найріднішого роду звіря. Капелюхи, сукні, костюми, плащі т. зв. французькі — значить полудневі — вітають усе з оксаміту. У тім роді убрання діл сукні сягає до кісток. У пасі майже все бачимо пояс. Стан сильно прикорочений, на бедрах прилягає до тіла до долі поширюється. Відповідно до росту і туні крій французької моделі змінюється і ту вже треба уміти підібрати собі відповідний модель. Довж однієї моделі модист годі крити.

1. - Капелюх з чорного оксаміту відложений білим шовком, прикрашений білими камеліями.
2. - Капелюх з гранатового фільцу фантазійно зв'язаний зі задку.
3. - Зав'яз з чорного шовкового трикоту прикрашений лісовим мотивом.
4. - Капелюх з чистого шовку бронзової краси викінчений білим шовком.
5. - Капелюх з чорної шовкової і соломки викінчений зовнішньою кокардою.
6. - Фантазійно уложений капелюх з бронзового фільцу.

8. - Пляц з грубої вовни з білими нитками, втягний у пасі, зашнурований на 1 гузик.
 8а. - Сукня до коліна під попередній пляц з м'якої вовни з коротку поперечну і білу, прикрашена випустками з чорної шкірки. З'язання на стайчику і рукавах підшиті рівнож чорною шкіркою, комірець з білого шовку стебнований поперечним швом.
 9. і 9а. - Костюм з вовни у білу і бронзову краватку. Спідничка має напівні пліси і вигнуті фалди. Блуза з помаранчевого шовку має рівнож наложені пліси, що зашиваються на ґузики спіднички. З'язання з бронзової стяжки.

ДО КОЖНОГО МОДЕЛЮ ГОТОВИЙ КРІЙ

4. - Легкий осінній комплект з темносинього сукна. Сукня комбінована з темносиньою спідничкою, поширеної зворотом з блузкою з білого шовкового матеріалу. Широка пелярнина підшита рівнож білим шовком.
5. - Комплект з лоніяного матеріалу краси беже, комбінований з беже сукном у брунатну кліточку. Широка пелярнина застібається на переді на два ґузика.
6. - Біюрова суконка з темносиньої легкої вовняної матерії. Кожірчик з білої Crêpe-de-Chine.

Модні блаватні товари для пань

Сукна на мужеські вбрання — Полотна
у великому виборі

порукає
фірма

СТАХЕВИЧ І АБРИСОВСЬКИЙ

Львів, Ринок 32.

1. - Елегантна суконка з чорної шовкової матерії. Перід і рукави з жовтого мережеза.
2. - Гарна суконка з темносиньої вовняної Georgelt-и. Спідничка зворота, комір і дуди з білої піки. На переді зав'язується краваткою яркої краски.
3. - Спортивний, осінній плащ з перетканого матеріалу. Крій гладкий, англійський допсок з брунатої шкіри. Пелернику можна довільно припиняти.

**Повернувши з Парижа,
привезла я
найновіші моделі**

М. ВОЛЯНСЬКА

Львів, вул. Собіського 12

Тел. 17-04

1. - Суконка з брунатної вовняної матерії з болером. Комірчик з білого шовку, краватка в червоні горішки.
2. - Темносиня вовняна суконка. Спідничка поширена згущеними складками. Жовтий шовковий комірець і тузика того самого підтінку.
3. - Осіння суконка з чорного рипсу. Болеро вишите на взір жакета. Широкий білий комір прикрашений мерсжкою.

ДО КОЖНОГО МОДЕЛЮ ГОТОВИЙ КРІЙ

ОПИСИ МОДЕЛІВ НА АРКУШІ КРОЇВ

1. Убрання для 9-літнього хлопчика

Обр. 99 передня часть рамен з паткою (половина)

Обр. 100 задня часть рамен (гезка)

Обр. 101 перід блузки (половина)

Обр. 102 плечі блузки (половина)

Обр. 103 половина коміра

Обр. 104 рукав

Обр. 105 смуга яка обхоплює зборки рукава

Обр. 106 манжет

Обр. 107 передня часть штани

Обр. 108 задня часть штани

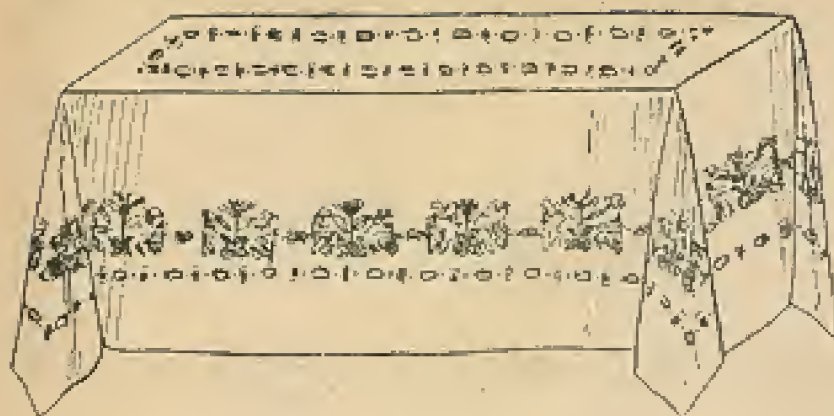
Поясок 3/85 см

Б л ю з к а. Наперед підшити передню часть рамен з паткою якимсь легким матеріалом і обстебнувати кругом. Потім пришити рамена з паткою до передніх частей блузки, при чому треба зв'язати, щоб ліва сторона гезки заходила на праву. Це важко тому, щоб можна як слід викінчити розпір. Потім під-

шити подібно гезку й пристебнувати її до плечей. Заучити тепер передню й задню часть блузки бічними швами і на раменах. За-рубати довший рубець блузки й прикрити його пояском з того самого матеріалу, на якому припнеться гузик для припинення палок. Комір з подійного матеріалу закриває край вирізу. Рукави збирається згладити на довшому кінці й зборки обхоплюється подвійною смугою матеріалу (обр. 105). До неї пришивається потім манжет. Готові рукави пришити тепер до вирізаних лок. Поясок прикріпити згладити до блузки.

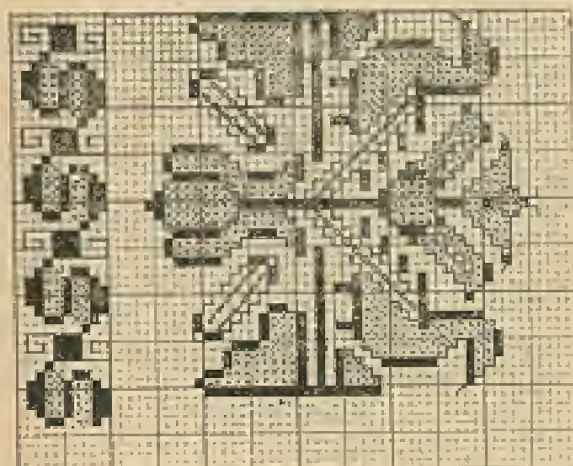
Ш т а н ц і. До передньої частини штанів треба угорі пришити половину кишені і прикрити це місце зішитою рівною смугою матеріалу, пристебнуваною з протилежної сторони. Задню частину штанів та другу половину кишені треба так само сполучити. Зшити бічні шви штанів і викінчити розпір на переді, примістивши там дірки й гузик. Тепер зішити середні шви штанів і викінчити довший рубець. Горішний рубець штанів підшити смугою підшивки й примістити там дірки для гузиків.

(Докінчення на 19-й стор.)

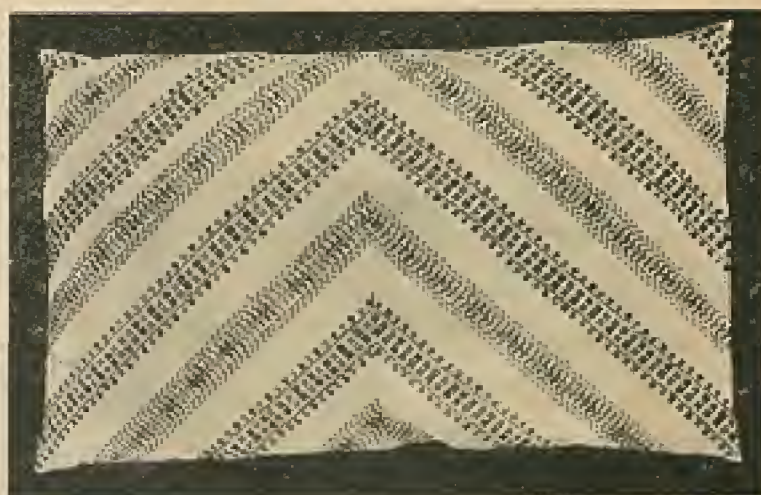
Ч. 1.

Ч. 1. Скатерть з сірого або кремового канвового полотна, прикрашена буковинським узором. На придолі скатерті уміщені великі з мотиви з пташними головками (обр. ч. 2) у певній віддалі від себе. Мотиви ці сполучені між собою вузьким узором, який повторяється ще раз на придолі скатерті а також творить подовгуватий чотирикутник на середині стола. Взір виконаний хрестинами та лавцюжковим стилем. Приділ скатерті викінчений обміткою. Вимір скатерті треба приспособити до столу.

Ч. 2.

Ч. 2. Взір до скатерті ч. 1. виконаний в кольорах: ■ чорна, XXX червона, +++ темпоялта, OOO неоновта, UUU синя, AAA помаранчева, ooo золотий лапцюшок, HHH зелена.

Ч. 3.

Ч. 3. Подушка з білого сільського полотна в чотирикутній формі. Скісний взір примісений тут, взятий з рукавів буковинської сорочки. Скісні пасма виконані гладдю у двох кольорах, чорній і червоній. Вони повторяються одно по другим а відступ між ними можна довольно поширити й звузити. Цей легкий і скорий взір можнаб комбінувати також у інших кольорах, двох відтінках синьої чи зеленої, а також синьої з брунатною колиб узяти канвового полотна як матеріял. Спинка цієї подушки гладка.

Готову подушку можна набути в кооперативі „Українське Народне Мистецтво“ Ринок ч. 39.

Ч. 4.

Ч. 4. Взір до подушки ч. 3 виконаний в кольорах чорній та червоній.

ВСІ МАТЕРІЯЛИ ПОТРІБНІ ДО РУЧНИХ РОБІТ
МОЖНА ЗАМОВЛЯТИ В КООПЕРАТИВІ
„УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО“
Львів, Ринок 39/1.

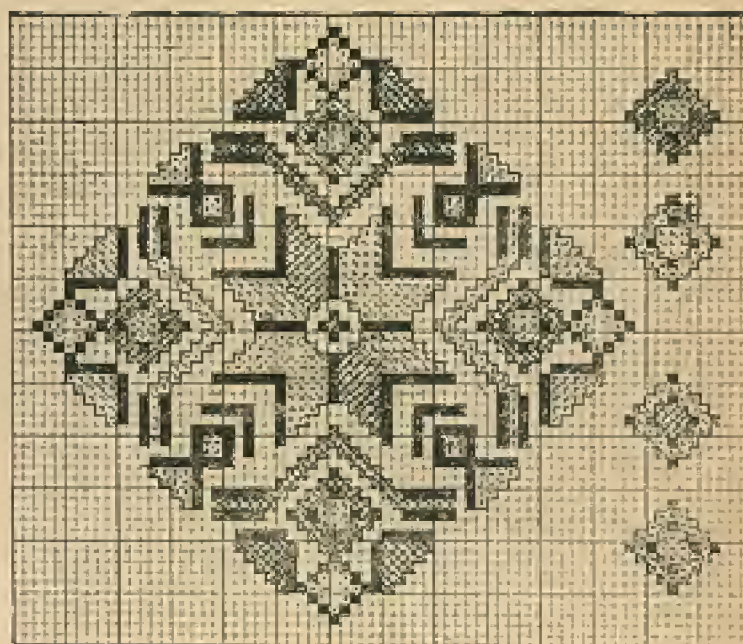
Р О Б О Т И

Ч. 1. Доріжка з сім'яного льняного полотна прикрашена буковинським узором. На обох кінцях доріжки розміщено п'ять мотивів, кожний у віддаленні 5 см від другого. Взір виконаний хрестиками в кольорах червоному, синьому, жовтому, зеленому. Краєм доріжки біжить маленький взір вип'ятих з головного мотиву, який можна довільно продовжувати відповідно до довжини доріжки. Обидва вузькі краї доріжки вкриті значайною мережкою „прутиком“ і широким рубцем.

Ч. 1.

Ч. 6. Взір до доріжки ч. 3 виконаний в кольорах: ○○○ жовта, IIII блакитна, L L L помідорова, XXX червона, ■■■ чорна.

Ч. 6.

ГОТОВІ ЦЕРКОВНІ ХОРУГВИ МОЖНА НАБУТИ
В КООП. „УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЕ МИСТЦТВО“
Львів, Ринок 39.

Ч. 7.

Ч. 7. Настільник з буряничку, прикрашений стилізованими рослинними мотивами. Взір виконаний хрестиками та шпурочком у кольорах зеленому, жовтому та червоному. Чотири великі мотиви розміщені по краях, середній мотив — це сполучка гілчок з першого мотиву. На краях настільника покладено також по малих квіточках. Кругом біжить широка мережка. Взір вишивки можна набити в „Новій Хаті“ за надісланим 2 зод.

ЗАМОВЛЕНІ ТОВАРИ ВІСЛАЄТЬСЯ
ЗА ПОСЛІЛАТОЮ.

(Продовження зі стор. 9)

мисці, витинці стріжок червоного перцю на стіні, пучечок пачканий кукурудзи чи навіть „кієва“ часнику на тій старовинній килимівці — це ті природні прикраси, що, приміщені на відповідному місці, дають враження певності в життєвину дні та говорять про хвальну дбайливість господарів, а одночасно яскраві плямкою прикрашають той чи інший куточок хати, куди паде мирний погляд людини в спокою.

Але — все це пов'язати! Бо ж затишність, повторюю, це — ансамбль всього нашого відомого майна в одному аристократичному, покривленій гармонії, котра — затишом — повинна відновити вквітати та оцінювати його у гонимій хаті. Коли ви отримуєте 300—400 золотих місячно, а маєте модерні срібні тарілки чи оригінали пових дорогих майстрів, — ціні гості почуватимуть себе трішки у вашій хаті...

Ото ж, хто має трохи смаку, життєвого тасту та розуму, в чім полягає гармонія взагалі, — той, незалежно від свого матеріального стану, зможе досягти утунності свого життя й забезпечить собі назавжди веселу думку в своїй затишній хатині...

ЮБІЛЕЙНЕ СВЯТО УКР. ВЧИТЕЛЬСТВА

Дня 7. липня н. р. святкувало галицьке українське учительство 25-ліття існування своєї становой організації „Взаїмна поміч учительства“. З цього приводу відбулося в тім дні у Львові імпрезантне свято, яке виказало незначний віріет організаційної сили нашого народного учительства.

Свято розпочалося о 12 год. в полудне Академією в залі Кольосево. Сала битком набита, буквально від партеру до верхів галерій. Крім учительства — між яким переважає жіноцтво — бачили ми делегатів від наших центральных установ, представників культурних, освітніх, економічних і політичних організацій, парламентарної репрезентації і двох делегатів із Закарпаття: учителя Ворона і учительку Ткачуківну.

Академію відкрив голова „Взаїмної Помічі“, заслужений ветеран учитель н. Іван Страшеский промовою про значіння цього свята. Відтак вибрало ділому Президію і почетку, до якої крім старших педагогів-учителів увійшов теж сенатор Др. Маврук, почетний член товариства, а з жінок: Олімпія Левницька, Іванна Витковницька і Констанція Малицька.

Слідували численні привітні устії і писемні. З перших зазначити треба промову н. Ворона, який іменем товариств із Закарпаття висловив вітанням словом згадував тих учителів Галичан, які на еміграції в Чехословаччині причинилися до розбудження національної свідомості на Закарпатті. Приємні враження викликало привітне писмо централі „Совьоз України“, в якому розв'язали і розв'язали у відродженні нації повинна вміє і належте оцінювати і зіставляти. Крім того наслідок про багато привітів ага в порядку від організацій польського, чеського, болгарського, німецького і латвійського учительства.

Відтак відомий педагог письменник, учитель Іван Ющипин в протарійм рефераті подив історію товариства. Його бачення й розвиток по північний день. Закінчив академію промовою погоса Величавим, визнаючи учительство до дальшої інтензивної праці у своїй становой організації і серію громадянства.

Той самої днини і в тій самій залі відбувся вечером святочний концерт а дуже багатого і незвичайно суботньо напашаною програмою. В концерті вступав учительський хор і знала наша співачка Синьська-Іванницька, яка від

творила цілий ряд пісень найкращих наших композиторів.

День 7. липня, святочний день народнього українського учительства, мусів позначити у всіх присутних як найкраще враження і екринити пошану для тих найцінніших наших бонзиків-робітників. Як довідалися ми з реферату н. Ющипина, „Взаїмна Поміч“ гуртує сьогодні майже все наше свідоме учительство, значить близько 3000 чоловік — видає свій становой орган. двотижневник „Учительське слово“ з педагогічним додатком „Шляхи навчання й виховання“, зі спеціальним відділом „Методика“. Крім того випустило досі у світ 12 книжок педагогічного, методичного і безпристрасного змісту. Фінансова сила товариства дала йому змогу закупити на власність двоповерхову каменицю у Львові при вул. Татинській, заснувати кліматичну оселю для своїх членів у Ворохті вартости 200.000 зл., набути посіадість у Муншині в середніх Карпатах вартости 15.000 зл. і парцелю в Криниці вартости 20.000 зл. — в обох тих місцевостях задумув організації приступити до будови санаторії для учителів. В році 1925 заснувало тогочас „Красну учительську спілку“, що йде торгівлю шкільними товарами. Для поміті своїм членам товариство зорганізувало допомогові каси і при централі „всмертний фонд“. А коли ще додамо до того, що „Взаїмна Поміч“ чинить сьогодні 47 окружних відділів, які в своїм обов'язку ведуть такуж саму організаційну й культурну роботу — коли додамо, що народне учительство працює поза організацією і поза школою в усіх наших просвітних, економічних, руханкових товариствах — коли скажемо, що „Взаїмна Поміч“ удержує широкі зв'язки з закордонними учительськими організаціями, піддержуючи також добру славу українського учителя — то зрозуміємо перед нами його сила й організаційний хист, яким не може у нас похвалитися ніяка друга установа.

Ми клонимося перед тою аднециалізованою культурною армією, якою є нині наше народне учительство і бачимо йому і на далі як найкращих успіхів. Віримо, що український учитель і учителька споняють свою зсію у відродженні нації, бо застідують це не одними гримками фразами, а чинами.

К. М.

РІЗНІ ВІСТІ

Емі Джонсон, про якої сміливий лет до Австралії товариств тепер весь світ, це молода Англійка з Лондону, яка поставила собі заданням стати летункою. Коли й досягла цього величчям зусиллями, витрачаючи на науку всі свої заощадженні гроші. Коли лондонський денник „Daily Mail“ отозовив премію за найскоріший лет до Австралії, вона рішила на цей відважний крок й закупила старого „внесушеного“ літака, майнула до Австралії. За тиждень уже була в Калькуті, а другого тижня причапляла до Австралії.

Свій літак, нездбаний вже до дозвального лету, передала вона одному австралійському музеві, а сама вернула на літаку до Англії. 4 серпня віддала її тисячу тонн на летунському майдані Кройди біля Лондону. Від Лайпни провозила її ескадра англійських летунів, а в Кройди привітали її пани Марієрот Бендфілд, жінка-міністр для суспільної оіки і лорд Томсон, міністр летунства. Привітальні промови й відповідь молодій летунці оповіщено в радіо цілій Англії.

Другого дня відбувся величавий бенкет заходом часопису „Daily Mail“, на якому передано молодій дівчині золоту шапку та премію 10000 фунтів шт., визначену на австралійський лет.

В леті кругом Європи, в якому брало участь 60 літаків, лише 25 повернуло ціло. На четвертому місці стоїть Англіяка п. Спунер, що зі своїх англійських товаришів лету повернула першою до Берліну, вихідної точки лету кругом Європи.

Рік великих спортивних досягнень жінки, це рік 1930-тих. В квітні квітнина Бедфорд перелетіла простір Лондон-Балтимор. П. Емі Джонсон схвильовала цілий світ своїм летом до Австралії. П. Каретеро досягла вершку шкоро-сти (144 км на годину) моторовою лодкою й заступатиме Англію в міжнародних морських змаганнях в Дітроїті. П. Брус досягла кілька світових рекордів у автомобільній шкоро-сти.

Лікарку П. Бертран-Фонтен іменовано в Парижі „*médicin des heritiaux*“. Ї не перший шабель наукової кар'єри, який відчиняє пані Бертран дорогу до професури на медичному факультеті в Парижі а також вперше лучається у Франції, щоби жінка досягнула такого відзначення. Відомо, що французівка помимо культурної поступовости свого краю, не осягнула ще й частини цих прав, що їй належаться як громадянці напир. права голосування. Недавно тому відкинено законопроект, яким жінки правнички домагалися права виконувати уряд судді. Але французівки не зневірюються невдачам, а прагнучи здобувати собі жінки, відповідальні уряди.

Виставка Андерзена в Парижі. В Парижі, де Андерсен проживав якийсь час, відкрито виставку в пам'ять 125-ліття його уродин. Заходами Державної Парижської Бібліотеки зібрано тут його рукописи та видання його творів у всіх мовах світа. Особливу цікавість розбуджує записник письменника, де точно записані витрати його паризького побуту, включно найбільших дрібниць.

Конгрес жінок з вищою освітою. Саме закінчився в Празі 25-тий конгрес Міжнародного Союзу Жінок з вищою освітою. На чолі конгресу стояла пані Кузіс, професор фізіології на льондонському університеті.

Жіноче віче в Рудках. Заходом Сільського Господаря в Рудках, а на ініціативою Вп. о. Кузьмицького, місцевого парха, влаштовано для 29 липня ц. р. жіноче віче. Темою парад було зберігання та плесання народнього мистецтва, яке все ще не піниється належно серед нашого жіноцтва.

Розбурвала іши. Стефанія Чижолит, відпоручниця кооперативни „Українське Народне Мистецтво“. Премієнтка звернула увагу численно присутнім селянкам на красу й старовинність їхньої нощі та владила їм на потребу зберігати її як святищу надійду одіж, якою пинається кожний парід. Присутні селянки жиню зацікавилися цим евокетом й забирали голос у цій справі. Одна з бєдланць зазначила, що у великій мірі причинюються до аалехання народньої нощі сільські дівчата, які шукаючи службу в місті, швидко й радо перекигаються тут. Нова зверну-лаи іа закликом до міщських господарів остерігати дівчат перед недоліпняванним народньої нощі і ослідомовувати їх в цьому напрямку.

Вислідом дискусії ухвалено слідуючу резолюцію:

„Присутні на зборах заявляються за утворенням жіночої секції при філії Сільського Господаря в Рудках з метою:

- 1) збирання зразків народнього мистецтва в Рудках.
- 2) ведення робітні вишивок“.

Віче закінчив о. Кузьмицький довшою промовою, в якій звернув увагу присутніх на нові можливости заробітку при приміюванні народнього мистецтва до предметів домашньої обстановки та закликав до гуртування жінок-вишивальниць в кооперативній формі. І дійсно, вислідом цих парад засновано гурток вишивальниць, який емерну заложено при місцевій філії „Сільського Господаря“ а згодом перемішиться в кооперативу.

Уділ Кооп. „Українське Народне Мистецтво“ підвищено рішенням Заг. Зборів з 5 квітня ц. р. на 30 зол. Подаємо до відома всім членам, що згідно з ухвалою Заг. Зборів доповнення уділів мусить наступити на противі біжучого літнього року.

(Продовження з 15-ої стор.)

2. Практична суколка для 12-літньої дівчинки

- Обр. 73 передня частина суколки (половина)
- Обр. 74 задня частина суколки (половина)
- Обр. 75 рукав
- Обр. 76 половина передньої вставки
- Обр. 77 комір

Передня частина суколки вийде суцільною (при ширині матеріалу 100 см) коли сполучити для кусинки так, щоб шов склався в одну зі складок. Ветанку й комір можна вишити окремо до вишивання. Складки вставки можна запрашувати після ліній позначених на аркуші. Під середньою складкою пришиваний на ліво розріз, який застібається на записки. Передню частину суколки треба теж складати у складки й прикріпити їх нитками. Середущі три складки вишиваються на горі в зубці і пришиваються до вставки в такий спосіб, що складки суколки заходять у складки вставки. Бічні краї вставки пришиваються до переду а довга складка на передній частині суколки повинна прикріпити місце зішиття. На плечах є теж по одній складці з кожної сторони. При зішитті переду й плечей повинні складки сходитися точно на раменах. Приділ суколки треба зарубити в складки сиріною припрашувати. Подвійний комір обхолоє ру-бенц, вирізу. Довільний рубець рукава збирається злегка й обхо-плюється вузьким манжетом. Рукав вишивається в розріз нахи-точно швом до шва.

3. Платьє для 13—15 літньої дівчинки. Потрібно 2,20 м матеріалу, широкого на 130 см, 2,60 підшески, 2 великі а 2 менші гузники.

- Обр. 18 передня частина, можна довільно продовжити
- Обр. 18 А і 18 В треба при кроєнні сполучити в один

Обр. 19 доповнююча частина переду

Обр. 20 задня частина, можна довільно продовжити

Обр. 20 А і 20 В треба при кроєнні сполучити в одно

Обр. 21 доповнююча частина плечей

Обр. 22 половина коміра

Обр. 23 Рукав

Передні частини треба пристебнувати до доповнюючих частей. На спині закладається на середині одна глибока складка, яку треба міцно зашнурувати і зішити наутрі до половини. Тепер пристебнуються доповнюючі частини плечей і злучається перід і плечі бічними швами й на раменах. На означеному місці треба протяти виріз для кишені. Комір пришивається спершу рівною половиною, а потім пришивається вигнену частину згідно з рисунком. Краї коміра розкладаються, заду них прилягає до шви. Довільний рубець рукава прикрашений наложною смугою матері. Підшеску пришивається невидним швом.

4. Платьє для хлопчика. Матеріалу потрібно: 2 м сукна широкого на 140 см, 10 великих гузників, 2 менших гузників, одну велику сиріжку, дві менші сиріжки.

Обр. 49 передня частина, можна продовжити після потреби

Обр. 50 плечі, можна продовжити після потреби

Обр. 51 кишені

Обр. 52 і 53 рукав

Обр. 54 частина коміра

Обр. 55 прикраса манжети

Перід злучується з плечима бічними швами. На спині треба заложити складку після означеної лінії й простебнувати до по-ловины. До правої частини переду пришивається кишені з по-двійного матеріалу. Внутрішня частина коміра зі шитими по-потом пришивається до вирізу а потім обшивається подвійним коміром без шва. Краї боки стебнуються з правої сторони в пев-ному відстані від краю.

НОВІ КНИЖКИ

Наказом видавництва „Рідна Школа“ вийшло оповідання російського письменника Гарін-Михайловича п. п. „Молоді літа Тьоми“ у перекладі п. Константина Малицької. Наші читачки знають це оповідання зі сторінок „Нової Хати“, де воно було друковане як літературний додаток 1929 р. і на початку 1930 р.

Здавалось би, що в 30-ті роки „дитини“ оповідання, на тему роздору між дітьми і батьками вже перестаріли, що нема потреби їх писати, а тим більше перекладати. А однак, щорічні перевидавані самогубства молоді з страху перед батьками в доказом, що розлад між дітьми і батьками ще ще належить до найбільш дошкульних болячок нашого часу.

Тому переклад п. К. Малицької треба шире почитати, як цінний вклад в нашу педагогічну (не діточу!) літературу і поручити цю книжечку увазі наших читачок.

Малий Тьома це не те повірє хлопця, що колись, по шкільних читанках клали нам за віір співескої любови тому, що батька за полчили в руку цілував. Малий Тьома шира-пряма дитина — він в заости кусав руку батька-генерала. Він шукає правди і справедливости. Його трівожить страшна дієність, цюна лнфеміретя і він як герой бореться з цю дієністю і перемітає її.

Свою перемогу зидичує мамі. Мати Тьома це ясна постать оповідання. Вона з цих матерей, що стараються зрозуміти кожну рисочку вдачі своєї дитини і відповідно цю повермунати. Вона, а завзяттям лизни вступается на сніом перед генералом-батьком, що розуміє тільки муштру і директором, що унає тільки ритор. Мати однак долаує їм, що не муштра і ритор, а любов і зрозуміння є основою доброго виховання.

Цей сюжет розладу між дітьми а батьками опрацювало багато письменників. Згадає тільки Марію Міхеліє, Марію Ебнер Еппенбах, Вячеслава Потапенка, а в новітній літературі Стенана Цвайга. З цих оповідань тільки герой оповідання Михайловича і Цвайга виходять з життєвої боротьби побідниками, — інші зичать самогубством.

Діточно! Хочеш бути щасливою жінкою і дітено різноправною громадянкою? Вступай до фахових шкіл. Докладні інформації про різні типи фахових шкіл та умови прийняття, можна знайти в книжочці під заг. „Фахові Школи“, виданій Головною Управою „Рідної Школи“ у Львові.

ТРИЛІТНА ФАХОВА ЖІНОЧА ШКОЛА

Кооператива „Труд“ у Львові (концесіонована Шк. Кураторією до ч. 1087/30), приймає вишен учениць на 1-ий і 2-ий рік відділу кравецтва і білизнарства.

Умовою прийняття є покінчення щонайменше з клас всесвітньої школи з добрим успіхом в 14—15 р. життя.

Крім предметів чисто фахових, а саме крою і шиття різнородного білля, крою, моделювання та шиття діточих і жіночих суконь, костюмів, плащів, крім фахових рисунків, рахунковости, калькуляції, товариств, гігієни і домашнього господарства, обовязувать загальнообразувачі предмети: російськ, українськ і польськ мова, історія, географія, арифметика і геометрія, спів, руханка.

Покінчення школи кооп. „Труд“ дає повну фахову кваліфікацію, управню до самостійної праці в ділянці кравецтва і білизнарства та до освоування власної роботи.

Теоретична підготовка улещує абсолютним школи можливість заробітку в кооперативних майстернях і приватних підприємствах.

Курси кувачарства і домашнього господарства, розпочинає в вересні с. р. жіноча кооператива „Труд“. План шестимісячного курсу обіймає теоретичну і практичну науку варення, печення, приладжування і перехоування закусів, порядкування мебелів, прання і гладження білля.

Зіткнення особи і письменні щоденно від год. 10—12 в локалі кооп. „ТРУД“. Ринок ч. 39.

МАРСЕЛЬ ПРЕВО

ПРО ЖІНКИ І МОДУ

Останній тиждень в Парижі був, як що року, інтересною виставкою жіночої моди. Цілий світ вислав туди своїх делегатів, щоб оглянути й затямити собі, як жінки будуть убиратися в найближчих місяцях. Дуже добре, що жінка, як thing of beauty, являється елегантною й причешеною. І я, на вид цего величавого спектакля, хочім не думав відірвати нещадної і трохи глумливі розі фільософа. Але таки, хай мені буде вільно обговорити одну сторінку жіночої психології.

Здавна і по нині час боронили а цього принципу фемінізму:

„Тому, що жінка сповняє ті самі обовязки як муштра, річ справедлива, щоб й користувалася тими самими правами.“

В моїх „Листах до Францівики“ (трицять літ тому!) боронили а фемінізму і мої потади на цю справу не змінялись, як також не змінялися й мої передбачення: Жінка посідає сьогодні ті самі права, що й муштра, а шведські мози захопити владу. Але — і це мене найбільш дїймає — сама жінка припиняє своє поступлення на престол поганим рабським служінням моді. Елегантки останнього тижня найбільшим цего довазом.

О жінки! скільки раз від часу світової війни чув я, як переконувачо вихвалявали ви красу й вигіду короткої сукні! Боронили ви цю реформу, боронили а нападниками й „дисобетями“ так само являло, як за коротке волосся. Не жаліли ви дотинків на тему чудасячких одягів ваших мам і бабунь. До аргументів естетики додавали аргументи вигоди й тієїж і треба признати, ваші міркування переконали згодом і найбільших святиків. І ви раділи, паляючи:

„Ця мода не є виключно модою; це висказ здорового розуму. Ніколи взір, чуже? ніколи не будемо ласити довгих суконь...“

Над одною тільки математичною правдою ви не подумали. Можна в безконечність майже продовжувати довгу сукню, хоч така удослідков хід і обіймає стовбурі куряви. Натомість ніхто не зможе скорочувати у безконечність короткої сукні. Правда, ви і цего прібували! Завжди потерпали й несупокійні у змаганнях за чинясто „порим“, показували ви нам поступенно панчохи, відтак лядку, відтак коліно й відколінов, відтак надколінов і підвизки.

„Сьогодні біляше ніж вчора, але багато менше ніж вчора!“

ТОЛОЧУ ДЕСЕНІ НА ПЛАНІАХ ПЛЮШЕВИХ
НОВИХ І СТАРИХ, ЗНОШЕНИХ, ВІДОВИЗУЮ,
ЧИЩУ, ПЕРИРОБЛЮЮ

М. ВОЛЯНСЬКА

ЛЬВІВ, УЛ. СОБЕСКОГО Ч. 12. — ТІЗІ, 17-04

І по кожній такій зміні приходило хвилює задоволення. Пона річ, вроджена їм скромність здержала нас у тім безкоштовнім „сидінні на версі“.

І тоді сукуя знову спустившись нижче коліна й етапами дійшла до лідків. Але це ми вже бачили! З тої хвили коротку сукую задушено на смерть. Миття позабули ви усі ваші давніші аргументи, позабули горючу оборону естетики й гігієни. Затушили зветися ви тоалетами прибабунь, які ще недовго викликували у вас сердешний сміх, коли оглядали ви їх на старих картинах або в театрі... І ви бігли до творців вищої елегантності і заклинали їх, щоби таєм як найбільш закрили ноги, щоби нас заступали в подвійній скіданні й фальшани, як колись ходили ваші мамі, бабуні й прабабуні...

Скажете на це, що маєте право вибиратися, як хочете. Хай буде! Але будьте обережні: своїм робством супроти найбільш недотесних змін замикаєте яркую лінію те, що вас різнить від вишого суверена — муштини.

Муштина мав свою моду і свою елегантність. Але від сотні літ, а принаймніще біля п'ятидесяти, він зберіг свій раціональний осяг, змішаний тільки в подробицях. Зрештою і ті зміни небагато значать, бо сам знаю елегантних муштин, які переступаю тридцять і не змінили свого стилю і остали елегантними.

А ви, жінки! Якесь патологічна горячка пре вас зривати напроєсно з однією формою одягу, щоби переминутися до другої, найбільш протилежної! Ваша естетика змішється на команду таємничих арбітрів, по думці постанов майже завжди дуже корисних, але не для нас, а для них.

Жінки, сестри ви мої! закликаю вас, беріться! Почавайте на кожному кроці видимо ослаблення розуму й волі супроти другого пола. Незамінний поворот до довгих суконь, коли ще вчора святкували ви свята короткої сукуї, як символ визволення, остало на довго аргументом проти нас в пружках антифеміністів, аргументом вищої нікчості, неконсенсуальності й педерастії.

* * *

Стільки муштина-француз. Маємо відвагу швидко його міракування в нашому журналі — журналі мод. Але треба й нам жінкам щось відповісти — ану! розговорімося в сторінках „Нової Хати“ на цю тему, оборонім жінку й її амателів, бажання усе чогось нового — нинішнього. Й особисто голубку не вибираю, бо у многій годжуся з французьким письменником — а друге, сирма моди й взагалі убирання й думання про одяг була завжди для мене дуже приємним заняттям і я все мала жаль до Провидіння, що пристроївши так гарно землі нинішні і античності небесні і kota і лавичку і вивірку, одну тільки людину пустило голубинку на світ і каже їй дбати самій про одяг. А прецінь, жати такий постійний свій кожухок на літо й на зиму, на весну й на осінь було би великим добром і дало змогу більше часу присвятити нинішнім справам життєвим.

Але... але... тоді „Нова Хата“ перестала би бути журналом мод і багато ще чого нинішнього перестало би бути, а що ж й сама дуже любля гарну, елегантно одягнену жінку, так: „хай живе мода!“

Гайка Дмитрова.

Др. ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО

б. лікар загр. клінік

спеціаліст шкірних, венеричних і сенсиальних хворіб та лікарської косметики

Львів, Потоцького 11, I. п. Тел. 65-87

Ординув від 8½—11, 14—18, нед. і св. 10—11.

Гірське сонце, Валофор, Діатермія, Криотерапія, Сепараткові ждальні.

Др. ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО

ДЕЩО ПРО ПОРІСТ ВОЛОССЯ

Природа любить девоти гратися з нами, не дивлячись зовсім на те, що такі іграшки нам не завідні до вдоволи. Візьмім от хоч би волосся. Скільки в людей, що десь дуже-дуже багато за те, щоби відрізати або бодай удержати стан поросту волосся на голові, яке вони стратили чи через хворобу, чи такі випадок власної неосторожності в більшій або меншій мірі. — А скільки знов є людей, яким надто великий поріст тогож таки волосся завдає багато клопотів і є зовсім небажаний. Очевидно, розходиться в цім другім випадку о волосся не на голові, а на інших місцях, пр. лиці, руках, руках, лямках то що. Проте, що належить робити, щоби поріст небажаного волосся обмежити згл. його усухути, хочу сказати нині кілька слів.

Небажане волосся дошкулює голівню жінкам, хоча часто стрічав я й чоловіків, яким треба було для удержання симетричного заросту на лиці усувати деякі партії волосся. Але ці випадки можна назвати винятками: голівня скількисть хрих, що шукає поради в цьому напрямі це жінки.

Найбільш небажаним є аномальний заріст на лиці у жінок. Дови він обмежується лише до вічного цунику, тоді його терплять ще зовсім добре, би навіть додає деяким типам певного рода принад. — Гірше буває, коли такий „кусоч“ завіється на добре, так що вже й звіддалі його видно, а ще гірше, коли небажане волосся покриває тьому бороду та щокви. Воно тоді або росте собі, як само хоче, досягає навіть кількадесят сантиметрів довжини, або підтримуване стирчить та коже мов негодений заріст у чоловіків. І в одному й другому випадку є ця косметична аномалія дуже неприємна і опосаює лица, хоч би які кращі.

Дуже неприємним для жінок є чорні волоски на лямках і передраменах. Тут небажані вони особливо тоді, коли для спорту надягається босрувану сукуї, або не поєнтесь панчіх.

Не дивно отже, що вже від давен дайна старались лікарі різних часів знайти відповідні середники до успішного усування цього небажаного заросту. Вживано до того преріжних способів, але про них можемо сказати одно певне, а саме, що вони не вели ніколи до досягнення певного успіху.

Нині поборюємо цю аномалію різними методами, які можемо розділити на чотири групи: механічна, хемічна, електрична і електрична. Однак і нині мушимо признати, що ніякою з цих метод не досягаємо совершенних ефектів, що декотрим з них досягаємо наразі дуже гарні успіхи, але вони на довгий або короткий час, та що деякі з них є навіть не зовсім безвредні для організму.

Пригляньмося їм по черзі:

Механічні епіляційні методи полягають в тім, що покривається шкіру, порослу волоссям, відповідно препарованою масою, яка по хвилі цінне (смолою, воском і под.). Утворену в той спосіб поволочку, кришимо відтак насильно зі шкіри, а при тім викидаємо рішуче заперечені в цій волосі. — Вже з цього бачимо, що така болюча і прямо брутальна метода не могла нікого задовольнити і тому нині її майже зовсім покинули.

Хемічні і методи полягають в аплікації т. зв. депіляторій. Є це різні хемічні середники, що виривають волосся і спричинюють його винадання. Діляння їх опирається по більшій часті на відльняючий ерководня, який нищить волосся. Депіляторія аплікується звичайно у виді вані, якою потирається зарослий місце і по кількох днях волосся зливає зовсім. З огляду на легкий спо-

сід аніляції є освітлений ефект досить добрий і булаб ця метода може і універсальна, колиб не її підземні сторони.

Політають вони в тому, що: 1) Сірководень є трішній газ і вдихування його шкодить організмові. 2) Різнопочинаючі сірководнем утворюються в деніляторії також інші субстанції, які дразнять шкіру і викликають досить довго триваюче зачервонення шкіри в місці аніляції, ба навіть можуть по кількохразовім припороженні середника викликати вперті екземи. Тоді вже шкіра унеможливила значайно не лише уживання того середника, що ємним викликав, але й взагалі якогонебудь хемічного деніляторія. Цей стан дуже неприємний тому, що при всьому ми не лише не ухитились небажаного заросту, але ще й викликали неприємну дерматозу. Згадані підземні сторони хемічних деніляторії переважають їх добрі прикмети до тієї міри, що цих середників ніколи майже не використовують.

Друга група хемічних середників обіймає в собі перекис водня, який з одної сторони володєє відбілюючє, робить його притрим і тим спричинює його випадання, очевидно при достаточній довгій аніляції. Перекис водня є непридатний для організму, не викликає звичайного подразнення шкіри, тому можемо його приміняти без обави, — Злою стороною його є однак повільне діляння і не все певний вислід.

Ріжні рекламою вахвалювані епіляційні масти, креми, води і т. п. в основанні по найбільшій частині не котримсь з обох принципів і не обіймають ніяких певних у медичній складників.

Усування волосся активнішою методою діється при допомозі лучів Рентгена. Цей метод уживається мало до тривалого усушення небажаного заросту. По більшій частині усувається волосся рентгеном лише на певний протяз часу, а це тому, що відміренні відповідної дози лучів для тривалого усушення волосся дуже трудне і ніколи не можемо сказати, чи доза, якої треба для тривалого усушення волосся, не викличе рівночасно також атрофію шкіри зі всіма її прикривні наслідками. Тому найкраще рентгеновських лучів для цієї цілі волосся не використовувати.

Усування небажаних волосків електричною дорогою є властивою одинокою методою, яка в руках виниклоного фахівця дає бодай до певної міри задовольні виследи і не грозить ніяк пацієнтові. Політає вона в тім, що через пацієнта пропускається гальванічну або електричну струю, при чім уживанні при цій методі електроди різняться між собою кількосяльма щодо витягання; одна з них має вид бляхи з поверхні кількадесяти а то й кількох квадратних сантиметрів, а друга має вид тоненької голки з поверхні ледки кілька сотих міліметра. — Широку електроду прикладаємо десьбудь до тіла, а шпилькову вбиваємо в цибульну волосся. Колиж тепер при допомозі так діланих електрод пропускаємо через організм електричну струю, то бачимо сейчас, що густота електричних ліній є на шпильковій електроді значно більша, чим на широкій, внаслідок чого діляння електричної струї в околиці шпилькової електроди є значно інтензивішє, чим на широкій електроді. Тому то коли ми на широкій електроді не спостерігаємо ані обективної ані субективно ніяких змін, настає в околиці шпилькової електроди електроліза, а тим самим денестація волосної пачілі.

Вистачить тепер вже лише витягнути зі згаданої цибульки зачарований волосок, а другий на його місці певно не виросте. На цих принципах ґрунтується т. зв. електроліза, ага, електрокабуляція тілання взагалі, а так зване електричне усування волосся зокрема.

Методи ця дає не найкращі виследи, але й вона не без відомих прикмет. По перше вимагає вона дуже ба-

гато праці й часу, а велид яа тим і терпимости від лікаря і пацієнта.

Накінєць згадаю ще про один середник, що його тут і там приходиться давати пацієнтам в руки. Є це бритва, а радше машинка до голєння. Цей спосіб деніляції поручаю тоді, коли розходиться о усування надто буйного поросту на ливках або під пахами. Не є це ніяка тривала епіляція, але для цілей, в яких усувається згадане волосся, вистачає зовсім.

ПРО ПОРЯДКУВАННЯ ПИВНИЦІ

Цим питанням починає турбуватися господаря вже з кінцем літа. Вирішне потреба зимових запасів, треба подумати й про відновідне переховання їх. І тому обмірковуються добрі й лихі сторони пивниці, звиклі пивниці сполучені з тим та кранці можливости зберігання зимових запасів. Цей від прикмет пивниці, від того чи вона вогка чи суха, чи влізче чи влізче положєна, залежить і в значній мірі добре переховання яриш та овочів.

Тепер, коли в пивниці вже не осталося нічого з запасів минулого року, а порожні полиці та скрині ждуть нового заповнення, найкраще перепести основні й докладні порядки. Тепер легко можна вивести на двір всі полицьки, скрині, перегородки, вишурувати й помити кілька днів на сонці. Нехай витягне з них хоч трохи пивниччу вогкість. Потім обмити пивничче віконце (і воно теж хоче ясно дивитися на світ Божий), обмити стіни від пороку й павутиння й зміняти пісок, який остався ще від минулорічної яриши. Коли він не дуже натягнув вогкості, можна його лише пересіяти через решето, щоб позбутися грудок та остатків тилі.

Найважнішою прикметою гарної пивниці є сухий воздух, тому що вогкість найчастіше дошкучає зимовим запасам. В пивниці, де держимо овочі або яришу сухий воздух є неминуче потрібний. Першим умовим для збереження сухого воздуха є часте провітрювання. В осєні аж до перших морозів пивниці звича пивниці стоять відчинєними. Чим глибоше пивниці положєні в землі, тим довше можна не зачиняти пивничних вікон, аж доки завважили температуру на дворі не освігне кілька степенів від зєром. Тоді вже слід зачинити вікна, тому що в самій пивниці не сміє температура впасти нижче зєра. Але й протязом зими не треба занедбувати провітрювання; з часом воздух в пивниці, хочби й найбільше сухий, стає несміжним. В тепліці зимові дні можна відчиняти вікна на кілька годин, щоб випустити свіжого, чистого воздуха.

Сухий воздух можна освітнути в пивниці ще й штучним способом. На стовпцях чи каміньях покласти злегка наклонєну дошку й посипати її хлоркалієм у формі порошку. Біля нижче положєного кінця дошки треба підставити горщик або миску. Хлоркалій втягне в себе вогкість з воздуха і переміниться у вапно, яке стікатимє у посудину. Це вогке вапно можна ужити напоя, коли висипити його, так що воно знову переміниться у хлоркалій. Коли слідкувати уважно за тим, щоб вогке вапно у пивниці замінювалося зразє же хлоркалієм, згодом втягне він усю вогкість у себе й воздух стане зовсім сухим.

В особливо вогких пивничках треба лікувати це лихо більш основно. Там де земля кругом вогка й мури натягані вже вогкостю, не допоможе лише провітрювання й висушування воздуха, там треба подбати про цементову підлогу. Слід влаштувати також безпастанний продув свіжого воздуха в слідуючий спосіб: у двох протилєжних стінах пивниці пробити над поверхом землі діру й у цій дірі заложити цементові рури, прєміру 20 см. Між обома отворами повстає продув, який безпастанно зміняє воздух у пивниці. У таких вогких пивничках треба й при складанні

залишків придержуватись особливої обережності. Яйну в піску держати у скрині, поставленій на кімках камінь-них, щоб поодух міг вільно продувати під дном.

Сухого воздуха та відповідної температури вимагається також і в коморі, де господиня переходить заварені овочі, квашену городянину та вуджене м'ясо. Комору треба так само часто провітрювати як і пізню. Для осушення воздуха можна так само поспробувати посплати дощичку хлорформом. Для кращої охорони перед покриттям та після можна покрити яйки з накреслом аргентом бібулі, замоченим у саліциловий спирт (1 гр. саліцилу на 10 гр. чистого спирту).

Всі ці приготування та заходи вимагають великої дбайливості та докладної уваги. „По північці в коморі пізнаєш господиню“, каже стара німецька прислівка. І справді, ці два господарські закуски, чи не найважливіші в цілому домі, коли взяти під увагу, як багато впорядкованості зазначає нам праця, а як важко гігієнічне зберігання поживи для здоров'я наших найближчих.

Тому й тепер, перед зложенням анимових запасів, слід перекласти тут основні поради.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

П. Рамалева, Збараж: Адресу справлено. — дякуємо за повідомлення.

Н. Ю. Бучер, Youngstown Ohio: Дякуємо за приєднання передплатника. — шлемо щирий привіт.

І. Б. Обі Ваші статті ми переклали. „Жінка в дрімлі Шевченка“ не піде. Другу статтю ми помістимо в чергових числах.

Др. Юрій Русов, Прага. На Вашу пропозицію ми зараз же відповіли. Досі не маємо від Вас відповіді. Чи може змінили адресу?

Цибульки білої лілеї (10—12 штук) вислали оплачено по приступних цінах
Олена Охримовичева ЛЬВІВ
вулиця Зіморівська ч. 61

СПРАВЛЕННЯ ПОХИБОК

В ч. 6 „Н. Х.“ за 1930 р. просимо справити наступну похибку:

В поясненнях до VI таб. кольорових узорів. 5 рядок згорі має бути „Уставка з жіночої сорочки Сентиментальна“, а не як написано „Поатавонин“.

В ч. 7—8 „Н. Х.“ за 1930 р. просимо справити дальші похибки:

В парії О. Вер: Побіда 14, рядок згорі, замість „Гей, в сонцю йшову“ має бути „Гей, в сонцю знім“ Дальше 11 рядок знизу замість: „Не спить жита?“... має бути „Чи спить жита?“... А в реченні: „Хоч блеск у нього велично зловіщий“, треба справити: „Хоч блеск у нього велично зловіщий“.

В споминах Р. Бейден-Повела „З юних днів“ замість помилки в нашій світлиці. Світлиця „Водний табір на Дністрі“ має бути в дівочості „Водний табір на Волині“.

ДО УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА

В останні роки жіноцтво всього світу сміливо підняло голос протесту проти цілковитої залежності жінки від чоловіка. Дякуючи своїй енергії жінки почали вже завоювати в світі різне з чоловіками право. Ми бачимо в сучасний мент жінок в різних установах на відповідальних посадах, про які жінкам перед роками і не снилося.

Українська жінка теж пробудилася від спові залежності від чоловіка. Творить живучі організації та дає про об'єднання жінок на всій Україні.

В сучасний мент українських дівчат, що перебувають на еміграції у Франції, вель поважна кількість. Дякуючи байдужому відношенню нашого Громадянства, вони позичені на власні сили, і через це попадають тут пера в дуже прикрі положення.

Великого напруження треба, щоб усвідомити цей елемент, та вирвати його з пазурів заміраючих забобів, через котрі не одна тисячка жінок помирає в напурі розпачу.

Виявляється до створення на терені Франції культурно-просвітньої організації, котра б могла обслуговувати всю Українську еміграцію, та гідно репрезентувати Українську справу перед чужинцями, ми хочемо й дівчат Українських взяти під свою опіку. Але для цього потрібні досвідчені інтелектуальні жінки, щоб зуміли зайнятися духовним розвитком наших дівчат. Наразі таких жінок тут немає. То ж ми звертаємось до всего українського жіноцтва просимо допомогти нам в цій праці своїми вказівками, та відповіддю для цієї праці літературою. Наразі, в початковій стадії розвитку нашої організації, ми ще не маємо ніяких матеріальних засобів щоб набути для цієї праці відповідної літератури. Тож просимо Вас, українські жінки, допомогти нам, і надіслати нам на перших початках, книжки, журнали, та газети котрі б змогли нам стати в пригоді в праці по усвідомленню жіноцтва.

На еміграції у Франції злихотиться багато українських дітей. Ви, жінки, найбільше можете піддати ту кривду, яку терплять наші діти, закінчені в чужий край, без своєї Рідної Школи, й без української книжки, журналу, котрі б стали в пригоді для підняття своєї батьківщини. Тож дуже просимо Вас, допомогти нам дитячою літературою, надіславши її для нашої бібліотеки.

В часі визвольної війни українське жіноцтво гідно допомагало нашому колективу боротися за рідний край. Докажіть же й зараз, що Ви не зложили зброї і продовжуєте разом з чоловіками боротьбу з темною навалю, що облягла наш поволенний край.

Не будьте байдужими до нашого захрику і допоможіть чим можете.

Адміністрація Бібліотеки-Винсапчальні

УКРАЇНСЬКА КНИЖКА У ФРАНЦІЇ.

Завідувачий Бібліотекою: *Світлана*.

Завідувачий Секцією *Восни*.

FRANCE, Bibliothèque - Circulation „Ukrainska Knyjka“ chez A. Sopilnyk 9, cité du Bouge, rue Monge Vesines-Chalette (Loiret) Montargis

ОСИП СТЕФАНОВИЧ

РАНІШЕ

РОМАН ЗУБИК, Львів, вул. Галицька 16

ПОРУЧАЄ: РІК ШКІЛЬНИЙ ЗБЛИЖАЄТЬСЯ

вояки на мундурки для учениць і учеників у великому виборі: полемі від зл. 8— за метер, швейоти від зл. 4— за метер, льодени від зл. 15— за метер. У всіх красках стало на складі полотна, коци, ковдри і сіники по найдешевших цінах

ОБМІНЯЙМОСЬ ПОРАДАМИ!

На балансі передплатників підкреслюємо підділ поради, у якому розміщується запити передплатників з господарської діяльності та відносно інших справ. Прохання передплатників, які розв'язують фаховим знанням або досвідом у даній справі, відповідати на запити й таким способом убезпечувати собі знанням працю й завдання.

Хто порадить?

З минулого року остало в мене трохи старого тону, а також різних підкладів тону, яких не можна до нічого дати. Щоби не змарнувати цього, хотіла б я знайти з нього масло й тому прошу панів читачів подати мені докладний, випробований спосіб використання масла.

Олена Р.

Ми висловили надію, що до вас дуже гарно розвивалася, почала тріпати листки. Не можемо змінити місця літ часті піддавання. Чи може хто показати мені на можливий приклад?

Зажурма.

З НАШОГО ДОСВІДУ

Питний мід

Найпростіший спосіб робити питного меду цей: до барилочки, або до шклянної бутлі дати на кожне кіло меду 4 літри (теплої) води, і добряч, алоючих дріжджів прасованих, на величину лісового оріха. Панку треба зробити стільки, щоб барилочка чи бутля були тим залита по край, а від часу, до часу доливатися водою так, що випарувало, щоб випарувала була все повна. Далі побільшення знаху доливати певного пахучого рілля, і то до води, аби додамо меду.

Можна на це узяти зменю хмелю, або материнки, або навіть божого цвіту, чи навіть свіжок а позаранці. А скоро пани в поєднанні перекресне і стане яничий, можна поєднати забити щільно, щоб мід випарувал, аби можна того по кількох місяцях спустити до фляшок, аби можна дістати в склянках а мінеральних под тощо. Ті фляшки в мішки, і заштукати дешево, і можуть слугувати на створення до них питного меду на довгі літа. Кому бде про мід дуже цікавий, котрий уживавоби так як ліжарство по дробі, може такий мід пробити так, що до одного кіла меду дати води лише дві літри.

М. С.

ПРИПИСИ

Салата з зеленої фасольки.

Покроїти повидиш не дуже тонко зелену фасольку, парити до м'якості в солоній воді, а потім кінці посолити. Віддати воду, виступити фасольку, пошити дрібно кришеним кремом, додати 2—3 зубці чимчику розчуханого носом, оцту до смаку і оліви. Дітко змішати все разом, покласти на м'яку й подати. Країне, коли подати лну голшну перед поданням.

Буліон з помідорів.

Снілі помідори порізати на куски, зложити в дерев'яну або черепну посудину і оставити на 5—6 днів. Потім перетерти масу через подвійне сідло (друшляк) і поставити варити в казані з водою, міняючи часті, щоб не пригоріло. Коли маса згустиє так, що ще можна її злити, злізати її у фляшки, закрити добре корком, перекинути його міном дратом або шкурком. Зложити фляшки у р'яну, залити на дно трохи води, і все разом загасити у цю по хлібі, або в руру по обіді. Найкраще закласти для цього фляшки підліткою, тому що підлітка рідко пачити, вони швидко спорозніються чим літкою. Цим бульоном можна в зимі закласти борщ, додати смаку до підли, замасувати собою капусту і робити помідореву юшку. Дарувати аж до січнятого літа.

Помідори з яєшницею.

З м'яких свіжих помідорів зварити окропом і сільчю стягнути з них товстий шкідку. Зрізати верхню верхню і ложечкою виділити зернілку. Так прилагоджені помідори зложити на огнетривалій посудині. Окремо прилагодити яєшницю з 4 яєць з дрібною прорізу або зеленою цибулькою і покласти прилагоджені помідори. Потім покласти їх тертим шкідкованим сиром і тертою булочкою, покласти розтоплене масло і зварити в руру чверть год.

Карафіл зі шинкою.

З карафіла середньої величини, 26 дкг зварити, 7 жовтків, $\frac{1}{4}$ л сметани, 2 дкг тертого пармезану. Карафіл зварити в солоній

воді, відідрити, посіяти і накласти вершками зі сиченою шинкою до форми, покласти сметаною розтопленою зі жовтками. По верху покласти тертим пармезаном, тертою булкою, а відтак покрити розтопленним маслом. Печти $\frac{1}{2}$ год, в десять горючої печі.

Карафіл в тісті.

Воду карафіла парити в солоній воді 10 минут, відтак покласти на $\frac{1}{4}$ год, до ступені зварки. Ошкати покласти на шматки, замачати в тісті і смажити на розтопленому маслі. Подати з гриною або зі зеленою салатом.

Тісто: $\frac{1}{2}$ л білого кипи розклатити з $\frac{1}{4}$ л муки, посолити, додати і ложечку оліви і шум з 2 білків.

Фашерована калірепка.

10 калірепок, 2 дкг дрібно сиченої цибули, і печеричку (або трибок) зеленої петрушки, 2 дкг тону, 40 дкг зеленої печені, соли, перцю і одно яйце, 7 дкг масла, 7 дкг муки на змазку.

Калірепку обідрати, стати снід, покласти середню і зварити в солоній воді. — Цибулю, печеричку і сиченої петрушки призмачити легло на тону, змішати з маслом і яйцем, посолити і поперчити. — Цим фаршем наповнити калірепку і припарити скляним кружечком. Викраїти решти калірепки зварити, перетерти і додати до фаршу — залити водою з крию, посолити і поперчити. Цим соусом покласти калірепку і дати ще $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ год, під парилькою.

Шпарагова фасолька зі сметаною.

З кг зеленої фасольки, 4 дкг тону, 5 дкг муки, і ложечку дрібно сиченої цибульки, трохи зеленої петрушки, соли, перцю і оцту до смаку — $\frac{1}{4}$ л сметани.

Фасольку очищену пократити в парочки, в поперек — парити в солоній воді аж зм'якне. Й масла в муки зробити ясну пашетку, додати сиченої цибульки і петрушки, потім відціджену фасольку залити соусом, сметаною, посолити, поперчити і додати оцту до смаку.

Гамбурський пиріг з кремом.

21 дкг муки, 21 дкг масла, тертої свірки з цитрини, і яйце і 1 дкг цукру зам'ясти як крухе тісто. Тісто розм'якшати і прикрити два різні пиріжки. З обидвох тіст зробити тонкий плашок і обложити край дикоруги. Пиріжки покласти на змазану банку і спекти на річ, відтак покласти мармеладом, заложити крем і додати. Ошкати пократити в менші кружечки.

Крем: 15 дкг трубо сичених міддальн, 21 дкг цукру, 4 білка і трохи лимону — убити на парі аж крем згустиє, і трохи цитрини — убити на парі, аж крем згустиє.

Ванільовий крем.

2 жовтки, 3 ложки молока, 5 дкг цукру, кусочок ванілі, убити на парі аж згустиє, прохолодити і змішати з $\frac{1}{4}$ л, убитою соловкою сметанкою. Ванілець додати $\frac{1}{2}$ шматка білої розчуханої желатини. У формі спекальній водою поставити на 2 години на літ.

Кравчині і швачки, до праці по домах, так до Львова як і на гірничих поручає „Організація українських кравчихих робітниць. Інформації в жін, кооперативі „Труд“ у Львові. Ринок ч. 39.

Великий вибір готових церковних хоругв в добірному виконанні

знайдете в кооперативі

„Українське Нар. Мистецтво“

Львів, Ринок ч. 39

Видав Кооператива „Українське Народне Мистецтво“. Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39., І. пов.

За Редакцію підписав МАРІЯ ГРОМНИЦЬКА. З друкарні Наукового Тов. ім. Шевченка у Львові.

Щоб оминути непотрібних ободільних поштових коштів при надаванні посилок за по-
сліплатою, просимо дуже при всяких замовленнях (кроїв, взорів, монограмів і т. п.)
надсилати належитість з гори, чеком „Нової Хати“, переказом, або поштовими значками.

Табелі кроїв з вимірами.

Виміри кроїв для підлітків і жінок.

Величина	для підлітків			для жінок					
	14	15	16	I	II	III	IV	V	VI
Обєм горішний	см 84	см 86	см 88	см 90	см 96	см 102	см 108	см 114	см 120
Обєм в поясі	64	66	68	70	74	78	84	90	100
Обєм в бедрах	90	94	96	100	105	110	114	120	130
Довжина спідниці	75	80	85	102	105	108	108	108	108

Виміри кроїв для дівчаток від 1—13 літ.

Величина	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Ціла довжина	см 45	см 48	см 50	см 55	см 60	см 65	см 70	см 75	см 80	см 85	см 90	см 96	см 102
Обєм горішня	58	60	62	64	66	68	70	72	74	76	78	80	82
Довжина рукава	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	37½	39	40½

Виміри кроїв для хлопчиків від 1—13 літ.

Величина	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Зовнішня довжина коротких штанів	см —	см 29	см 33	см 36	см 39	см 42	см 45	см 48	см 50	см 54	см 55	см 58	см 60
Зовнішня довж. довгих рівних штанів	—	—	57	60	63	67	70	73	76	79	83	86	89
Довжина рукава	20	23	24	25	26	29	31	33	35	37	39	41	43

Ціни кроїв:

- а) велика форма крою (костюм, сукня, плащ) 2-50 зол.
б) мала форма крою (блузка, спідничка, дитячий одяг, білля) 2—
в) дрібнячки (канцеляри, ковпирці, черевики, тощо) 1—
г) малий вір до ручних робіт 1-50
д) великий вір до ручних робіт 2-40

ЗРАЗКОВІ МОНОГРАМИ

(ручно рисовані)

до гапту й вишивання хрестиками

в ціні від 0-50 до 1— зол. за штуку.

При замовленнях не забувати подавати величину букв і до чого вони призначені (до хустинки, білля, рушників, пошивок, обрусів і т. п.).

НИТКИ DMC до ручних робіт:

Colton Perle ч. 8. в клубках 0-65 зол.
" 5. в мотках 0-45
DMC в мотках „ 12, 16, 25 . . 0-25
Moulinée в мотках 0-18

При замовленнях треба подати краску (найкраще за числом) і кількість мотків або клубків. До робіт, поміщених в „Новій Хаті“ можна краску не подавати, лиш зазначити, до якого взору дібрати нитки.

Гроші треба висилати рівночасно із замовленням переказом або в поштовій значках. На **звичайне порто** посилки долучити **0-50 зол.**, а на **поручене** 0-75 зол. При найменших замовленнях **ниток** і інших матеріалів на порто треба долучити **1-20 зол.**, при більших (полотно, канья) **1-50 зол.** Зсі замовлення понагодується (за попереднім надісланням належитості) прутягом 7—10 днів.

Замовлені товари висилається за посліплатою.

УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО

ВИКОНУЄ готові або на замовлення ручні роботи з народними вишивками й мережками для прикрас одягів і домашньої обстановки.

ПОРУЧАЄ вишивані блузки, сукоївки, сорочки до народних одягів, білля, обруси, кили, сервети, подушки.

ВИДАЄ щомісячний журнал для плекання домашньої культури „НОВА ХАТА“ з відділом мод і ручних робіт. Передплата виносить: на рік 18 зол., на піврік 9-50 зол., на чверть року 5 зол. Для Америки 3 дол., а для Чехословаччини 2-50 дол. річно. (Red. i Adm. Lwów, Rynek 39.)

КРОЇ! ————— МОНОГРАМИ! ————— ВЗОРИ!

ПОЗІРІ

ЖІНКИ

ПОЗІРІ

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ КООПЕРАТИВИ:

„УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО“

ЖІНОЧА ПРОМИСЛОВА КООПЕРАТИВА З ОБМ. ПОР. У ЛЬВОВІ.

АДРЕСА:

УДІЛ 30— зол.

Львів, Ринок 39.

ВПИСОВЕ 3— зол.

**ЖІНОЧА
ПРОМИСЛОВА
КООПЕРАТИВА**

„ТРУД“

ЛЬВІВ, Ринок ч. 39.

ВЕДЕ: 1. Робітню жіночого, мужеського та постільного білля.
2. Робітню жіноч. одягів, костюмів та плащів.
3. Магазин полотен, готового білля, кравецьких додатків.

УДЕРЖУЄ: 4. Трилітню фахову школу кравецтва й білизнярства.

УДЕРЖУЄ: 5. Курси для управительок робітень та інструкторок шиття і крою.

Видає Кооператива „Українське Народне Мистецтво“. За Редакцію відповідає МАРІЯ ГРОМНИЦЬКА.
Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок 39. З друкарні Наукового Тов. ім. Шевченка у Львові.

Ціна числа зол. 1-80